SUOMI SAKSA

Suojellakseen vapauttamme täytyy armeijan seistä valmiina. Linnoitukset, tykit ja vieras apu eivät auta, ellei joka mies tiedä, että juuri hän seisoo maansa vartijana, Muistakoot Suomen miehet, että ilman yksimielisyyttä ei luoda vahvaa armeijaa, ja ainoastaan voimakas kansa voi turvallisena käydä kohti tulevaisuuttaan.

Mannerheim 31. 5. 1918

2. Vuosikerta

N:o 15

Hinta 3 mk.

Verkaufspreis in Deutschland Rm. 0.40

Vanhaa Viipuria sodan jälkeen

FREMDSPRACHEN-DIENST · BERLIN W 8

SAKSALAIS-SUOMALAINEN KULTTUURILEHTI

SUOMI-SAKSA

SAKSALAIS-SUOMALAINEN KULTTUURILEHTI

Päätoimittaja: tri Herta von Grönhagen

Toimitus ja konttori: Berlin-Dahlem, Im Dol 37. Puh: 761203

Helsingin toimisto: Helsinki, Kansakoulunkatu 8 A. Puh: 21610

2. vuosikerta — N:o 15/1942 Berliini, huhtikuussa 1942

SISÄLLYS

Walter Jokinen

Nähtyä ja kuultua yhteiseltä rintamalta 1

Aimo Mela

Karjalan henkisen elämän elvyttäminen 10

Franz Grillparzer

Beethovenin muistomerkkiä paljastettaessa syksyllä 1827 17

Elli Halonen

Suomen työläinen — lännen etuvartija 18

Klaus Pfeffer

Yleiskatsaus Saksan nuorison urheilusaavutuksiin 22

Kustannusliike: FREMDSPRACHENDIENST-VERLAGSGES. m. b. H., BERLIN Knesebeckstr. 28

Tilaushinnat: 1/1 v. mk. 100:—, 1/2 v. mk. 50:—, 1/4 v. mk. 25:—, irtonumerot mk. 3:—, erikoisnumerot mk. 5:—

Postisiirtotili 6767

Suomi-Saksa-lehdelle TK-rintamakirjeenvaihtaja WALTER JOKINEN

NÄHTYÄ JA KUULTUA YHTEISELTÄ RINTAMALTA

— Olen ollut Ranskassa, Norjassa ja nyt täällä Suomessa. Unohtumattomimmat kaikista sodan päivistä ovat olleet ne, jotka olen saanut viettää „Pohjolan Rommelin" ja hänen poikiensa linjoilla. Ne eivät milloinkaan häviä mieluisista muistoistani.

On Lapin talven kipakka pakkaspäivä.

Harmaat huurut peittävät tunturien laen, joka silmille tuskin erottuvana piirtyy tummaa seinää vastaan. Lohduttoman erämaan kitukasvuiset männyt kyyröttelevät paksun ylitalvisen lumikuorman alla, kuorman, joka pitkinä talvina toisensa jälkeen on painanut puiden latvat kasaan ja kasvattanut niiden varret mataliksi, tanakoiksi ja epäsuhtaisiksi.

Leukaa, poskia ja korvia nipistää. Jokaisella hengähdyksellä työntyy sakea huurupilvi suusta ja jähmettyy kristallikiteiksi pystyyn nostetun turkiskauluksen villoihin. Jossakin kaukana paukkuu jää, yli 40-asteinen pakkanen leikkaa sitä terävästi ja äänekkäästi.

Joudutamme askeleitamme, saksalainen P.K.-ystäväni ja minä, sillä jaloissamme tuntuvat jo kohmettumisen oireet ja tiedämme, että reipas kävely on näissä oloissa ainoa, jotka saa veren kiertämään suonissamme ja pitää meidät lämpiminä.

„Sesam" aukenee, olemme lentokentällä

Puoli tuntia myöhemmin pysähdymme harmaan aitauksen eteen. Sulkupuomi portilla katkaisee matkamme ja varmemmaksi vakuudeksi seisoo sen suojana vielä saksalainen sotilas lyhyt kivääreinsä olkapäällä. Näemme vahtikojun portin vieressä ja painumme sisään. Pöydän äärestä nousee aliupseeri, tekee reippaan kunnian ja kysyy asiaamme.

Toverini selittää, että olemme liikkeellä majuri W:n luvalla. Aliupseeri tekee pari kohteliasta kysymystä, pyytää meitä istahtamaan hetkeksi ja tarttuu kenttäpuhelimeensa.

Minuutti pyörähtää ja „sesamimme" on valmis.

Aliupseeri antaa ikkunasta merkin puomia vartioivalle sotilaalle, tekee kunniaa ja kehoittaa meitä jatkamaan matkaamme.

Astumme portista ja olemme — lentokentällä.

Lentokentällä, tosiaanko? Räpyttelen silmiäni ja terästän katsettani, mutta näkymä ei muutu sen uskottavammaksi. Mikään ei katseelleni puhu siitä, että tässä todellakin olisi se erämaanlentokenttä, joka ajatuksissani niin monina riemullisina hetkinä on kangastellut. Lentokenttä, josta teräslinnut kerran toisensa jälkeen ovat nousseet joko „stukina" täysin pommikuormin „kaukopartioon" syvälle ryssien selustaan mennen taikka keveinä ja voittamattomina „messereinä" näille maille ja halmeille uskaltautuneita punatähtisiä tulisin terveisin vastaanottamaan pyrähdellen. Mikään ei täällä todellakaan muistuta siitä, että paikka olisi asuttu. Enpä tietysti ole kuvitellutkaan upeita kiitoratoja tai mahtavia lentohalleja, en liehuvia viirejä tai värikkäitä merkkipaaluja, mutta jotakin olin sentään kuvitellut näkeväni. Mutta ei, ei yhtä ainoaa harmaata tönöä koko lavealla pellolla, joka lähinnä muistutti lumen peittämää pientä jänkää, joita näillä main on kosolti. Pieni valkea aapa, jonka reunoilla oli pyöristyviä kumpareita ja harvassa kasvavaa vähäistä kitumäntyä. Siinä kaikki, minkä silmä näki. Ja tämän „kaiken" piti nyt olla se useasti muistettu lentokenttä, jota suomalaisten etulinjojemme teltoissa lukemattomina unettomina iltoina ja öinä oli siunailtu monien kovien hetkiemme avun lähtökohtana.

Ystäväni huomaa hämmästykseni ja nauraa.

— Hyvin naamioitu, eikö niin?

— Suurenmoisesti, vastaan, — Tämähän ei ole naamioitu lainkaan.

Jatkamme matkaamme yli kentän ja siellä täällä alkavat silmäni jo havaita „asutuksen" merkkejä. Lumeen poljetun rekitien varrella näen ilmapommeja pieniin ryhmiin jaoiteltuina aina määrämatkojen päässä toisistaan. Siinä on kaikenkokoisia pommeja, on suuria jos on pieniäkin, ja — enteellistä — kaikkien „katseet" ovat käännetyt itään. Sinne ne ovat tarkoitetutkin, ja sinne ne myös menevät, kunhan aika ja hetki on tullut.

Ohjaamme kulkumme kentän laidalla erottuvia kumpareita kohden. Tuotapikaa olemmekin niiden luona ja silloin näen, että nämä kummut, jotka satakunta metriä tuonnempana vielä näyttivät tavallisilta jänkämaiseman kohoumilta, ovatkin itpattereita tai kentän toimisto-, varasto- ja asuntokorsuja. Suurikaliiperiset it. tykit kyyhöttelevät siinä uhkaavina ja pahanenteisinä, — nekin synkät putkensa itään suunnaten. Toisen kumpareen kyljessä näen pienen oven ja ikkunan, — siinä on patterin miehistön asuntokorsu. Lasken silmilläni kumpareitten lukuisuuden ja tajuan nopeasti, että olemme saapuneet kokonaiseen maanalaiseen kylään.

Toverini, joka näyttää liikkuvan täällä kuin kotonaan, ohjaa minut erään tällaisen kummun luo, koputtaa sen kätketystä kyljestä paljastuvalle ovelle ja terävän „ja"-kehoituksen tultua vastaukseksi työntää minut sisälle painuen itse perässä.

Lämmin tulvahtaa vastaamme. Olemme tyylikkäässä ja odottamattoman avarassa huoneessa, joka saa runsaan valonsa kolmella eri seinällä avautuvasta ikkunasta. Erään tällaisen edessä on pöytä

ja sen äärestä nousee nuori, solakka, teräväkatseinen saksalainen majuri.

Majuri puristaa kättämme ja lausuu ilonsa, että suomalainen TK-mies on tahtonut saapua tutustumaan hänen valtakuntaansa. Hän kokoaa kirjansa ja karttansa sivuun, istuttaa meidät pöytään ja kehoittaa palvelustehtävissä häärivää sotilasta tuomaan pöytään, mitä talossa on parasta.

Sytytämme hyvät saksalaiset sikaarit, saamme höyryävät muskotilla ja sokerilla herkullisiksi maustetut punaviinimaljat eteemme ja kohta viriää pöydän ympärillä vilkas keskustelu. Seuraamme saapuu pari „flakin" (ilmatorjunta) yliluutnanttia ja muuan lentäjäkapteeni, ja niin onkin koolla valittu seurue, joka tämän lentokentän asioista tietää kaiken, mikä siinä on tietämisen arvoista.

Kuulen tarinoita lentäjien uljaista saavutuksista linjoilla käydyissä taisteluissa ja kaukana vihollislinjojen selustaan suoritetuilla hävittäjä-ja pommituslennoilla. Minulle kerrotaan milteipä legendamaisia juttuja lentäjävääpelistä, jonka enää pari lentokonetta erottaa ritarirististä. Kysyn, voinko tavata tämän rohkean ja taitavan lentäjän, mutta vastaus on kielteinen. Hän on näet toisaalla ajamassa takaa niitä kahta puuttuvaa punalintua. „Flak" on täällä pudottanut suurilukuisen määrän liian röyhkeiksi heittäytyneitä viholliskoneita ja aselajinsa menestyksistä oikeutettuna ylpeyttä tuntien kertojat kuvailevat tapauksia, jolloin punatähtikoneet on ajettu suden suuhun ja saman tien tipautettu alas pitkien putkien tarkalla tulella.

Ulkoa kuulu surinaa. Vilkaisen ikkunasta, isäntäni huomaavat sen ja selittävät hymyillen:

— Storch palaa takaisin lennoltaan.

Minäkin hymyilen. Storch on minulle vanha tuttu. Storch on se jokapäiväinen tiedustelukone, jonka senkin sadat kerrat olemme nähneet hitaasti ja arvokkaasti lentävän linjojemme ylitse itään ja yhtä piinallisen tyynesti ja kiirehtimättä kotvasta myöhemmin matavan takaisin. Suomalaiset sotilaat ovat ristineet Storchin „Roopeksi", ja „Roopen" päivittäinen ilmestyminen taivaalle on yhtä varma ja luonnollinen asia kuin päivän vaihtuminen yöksi ja yön päiväksi. „Roopen" yksilöllinen äänikin erotetaan jo tuhansien joukosta kaukaisella korvakuulollakin. „Roope tulee" ja „Roope menee",

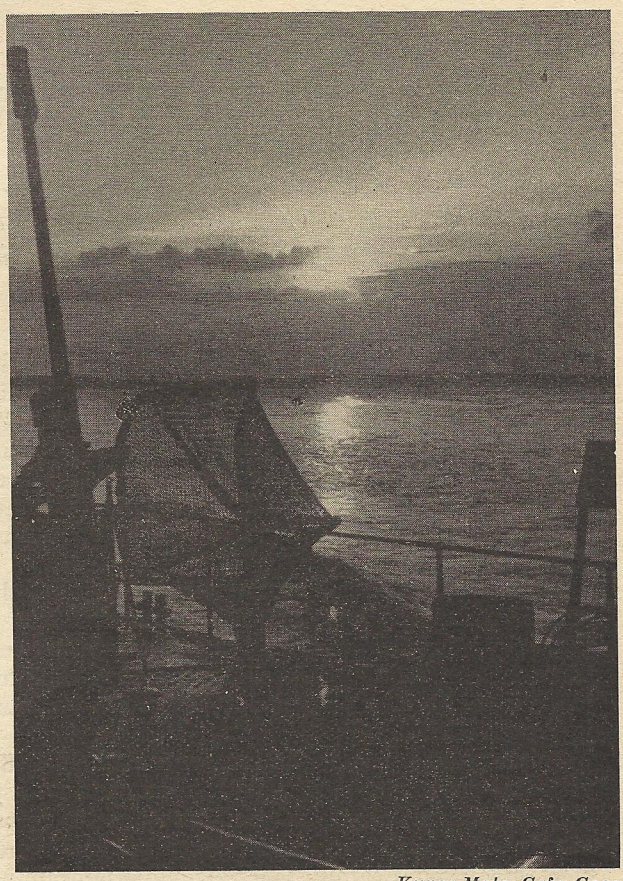

Kuva: Matr.-Gefr. Goer

Saksalainen sota-alus Pohjolan valoisan keskiyön piirissä

sanovat pojat päätään kääntämättä, kun Storchin surina kuuluu. „Sallan päivystäjä" — se on tämän rakkaan lapsen toinen nimi — ei petä ketään muutamankin päivän linjoilla ollutta nostamaan katsettaan taivaalle.

„Roopen" rullatessa piiloonsa jatkoimme seurusteluamme.

„Kenraali Talvi on suomalainen."

Puheemme kääntyy Suomeen ja suomalaisiin.

— Jos olisi rauha, selittää yliluutnantti B., niin voisin löytää tästä napapiirin luonnosta äärettömän

Saksalainen vuoristojääkäri vartioi valppaana vihollisen toimintaa Kalastajasaarennon etäisillä kallioilla

Kuva: PK. Witt

paljon kauneutta. Nämä karut korvet, joiden ryteikköihin ihmisen askel on harvoin eksynyt, nämä koskemattomat erämaanjoet ja-järvet ja nämä alati ihmeelliset tunturit, joissa luonnon alkuperäinen leima on säilynyt selittämättömän väärentämättömänä, kiehtovat oudosti mieltäni. Minä olen varma siitä, että sodan päätyttyä ja muutamien rauhanvuosien mentyä olen kaipaava näiden metsien ja tunturien hiljaisuutta. Ja Luoja yksin tietää, enkö tänne vielä joskus tulekin.

— Mutta, jatkaa yliluutnantti B, sodan luontona tämä on kirottu. Jos luonto joskus on asettanut sotilaan tielle esteitä ja vastuksia, se on tehnyt sen täällä. Upottavia soita toinen toisensa jälkeen, vaikeakulkuisten vesien repelemiä ruokkoamattomia metsiä mittaamattomiin ja noita kirottuja tuntu-

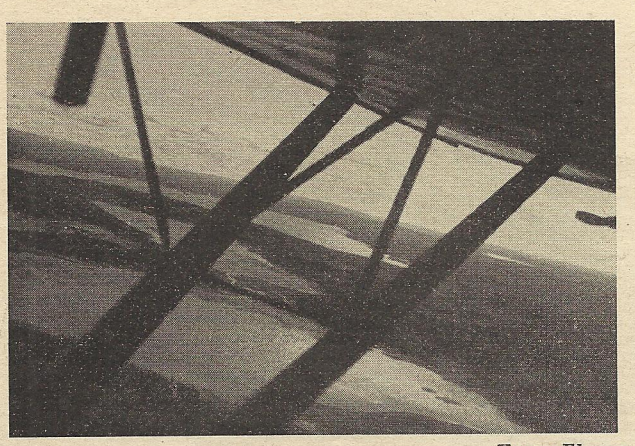

Kuva: Ehmer

Laajana avautuvat Suomen metsät ja järvet

reita, jotka näyttävät jatkuvan perä perässä maailman loppuun asti. Mein Gott, kuinka kauniita nämä tunturit ovatkaan syksyisessä väriloistossaan tai talven valkeaan lumivaippaan kietoutuneina. Mutta kuinka kavalia ja petollisia ne ovat sille, jonka pitäisi ne valloittaa. Ne jotka puhuvat Gibraltarista tai Singaporesta maailman vahvimpina linnoituksina, eivät ole nähneet Lapin luontoa. Täällä on Suuri Rakentaja luonut linnoitusketjun, jota ihmistaito ei pysty koskaan luomaan. Kun yhden linnoituksen saat vallatuksi, on sen takana toinen ja vieläkin lujempi. Ja näin jatkuu . . .

— . . . maailman loppuun asti, tarttui sanaan majuri W.

— Se hyvä puoli tässä pahassa asiassa on, yritin minä suomalaisittain selittää, että ne, kun ne kerran on otettu, pidetään iät kaikki.

— Siitä ei ole epäilystä, jatkoi majuri W. — Jos joku ne pystyy pitämään, se on suomalainen sotilas. Näiden kuukausien aikana, jotka olen saanut toimia täällä, minä olen täysin oppinut arvostamaan ja kunnioittamaan suomalaisia soturihyveitä. Minkälaisia korpisotureja teidän miehenne ovatkaan! Ei ole sellaista erämaan vastusta, jota he eivät voittaisi. Ei ole metsää, suota tai järveä, joka heidät pysähdyttäisi, ei tunturia, joka ei antautuisi, kun Suomen mies sitä tosissaan tahtoo. He ovat loistavia taistelijoita tällaisessa sodassa, nämä karut, hiljaiset ja vaatimattomat Pohjolan miehet, joiden sisin olemus ja luonne ovat yhtä tämän totisen tienoon kanssa.

— Ja talvella, puuttui puheeseen Hauptmann L., jolloin tällainen pakkasen ja lumen runsaus on meistä monista outoa, he ovat kaksin kerroin miehiä paikallaan. Miten uskomattoman taitavasti he osaavatkaan käyttää kaikkia talven suomia mahdollisuuksia hyväkseen. Vihollisemme on niin monen monituiset kerrat, hän jatkoi hymyillen, syksyn kuluessa halunnut peloittaa meitä „kenraali Talvella", että kaiken sen jälkeen on ilo todeta, että „kenraali Talvi" onkin suomalainen.

— Jawohl, yhtyi leikkiin majuri W., niin on varmasti asia. Ja tämän tuntien me mielellämme suomme bolshevikeille sen ilon, että „kenraali Kura" ja „kenraali Rapa" ovat ryssiä.

Keskustelumme katkaisi keittopuuhissa hyörinyt sotilas, joka ilmoitti aterien olevan valmiin ja pyysi lupaa saada kattaa pöydän.

„Parasta mitä talossa on" odottaessamme kävimme tutustumassa kumpukylään. Majuri W. antoi käskyn koehälytyksestä. Se suoritettiin ja tuota pikaa kuhisivat äsken vielä kuolleet it-patterit elämää. Miehet juoksivat kumpujensa kätköistä putkiensa luo, määrättiin maali, huudeltiin lukuja, pyöritettiin kampia ja rattaita. Tykit nousivat suojaavasta pimennosta yhtä ja samaa vipua totellen, kääntyivät ja hakivat maalinsa. Kaikki tapahtui nopeasti ja tavattomalla täsmällisyydellä. Yhtä kaunista kuin oli katsella noiden uljaiden aseitten täydellisyyttä ja ketteryyttä, yhtä raken-

Tilannekuva suomalaisten panssarivoimien ja jääkärien yhteistoiminnasta

Kuva: TK. Lindh

Tärkeä strateeginen neuvottelu käynnissä

Kuva: PK.-Sdf. Tannenberg

teki minulle selväksi yhden saksalaisen voittamattomuuden perusedellytyksistä.

Sama reipas sotilaallisuus tervehti meitä, kun koehälytyksen päätyttyä pistäydyimme muutamissa miehistökorsuissa, joista mallikelpoinen siisteys ja monin vähäisin trikein loihdittu kodikkuus astuivat vastaamme. „Huomiot" kaikuivat raikkaina ja ilmoitukset tehtiin reippaasti kuin rauhanajan varuskunnassa. Näin kurin, joka ei perustunut pakkoon, vaan kasvatukseen ja velvollisuuden tuntoon.

tavaa oli nähdä se valmius, jolla jokainen mies asettui tehtäväänsä ja hoiti paikkansa. Se oli sotilaallisuuden oppitunti, joka pienessä rupeamassa

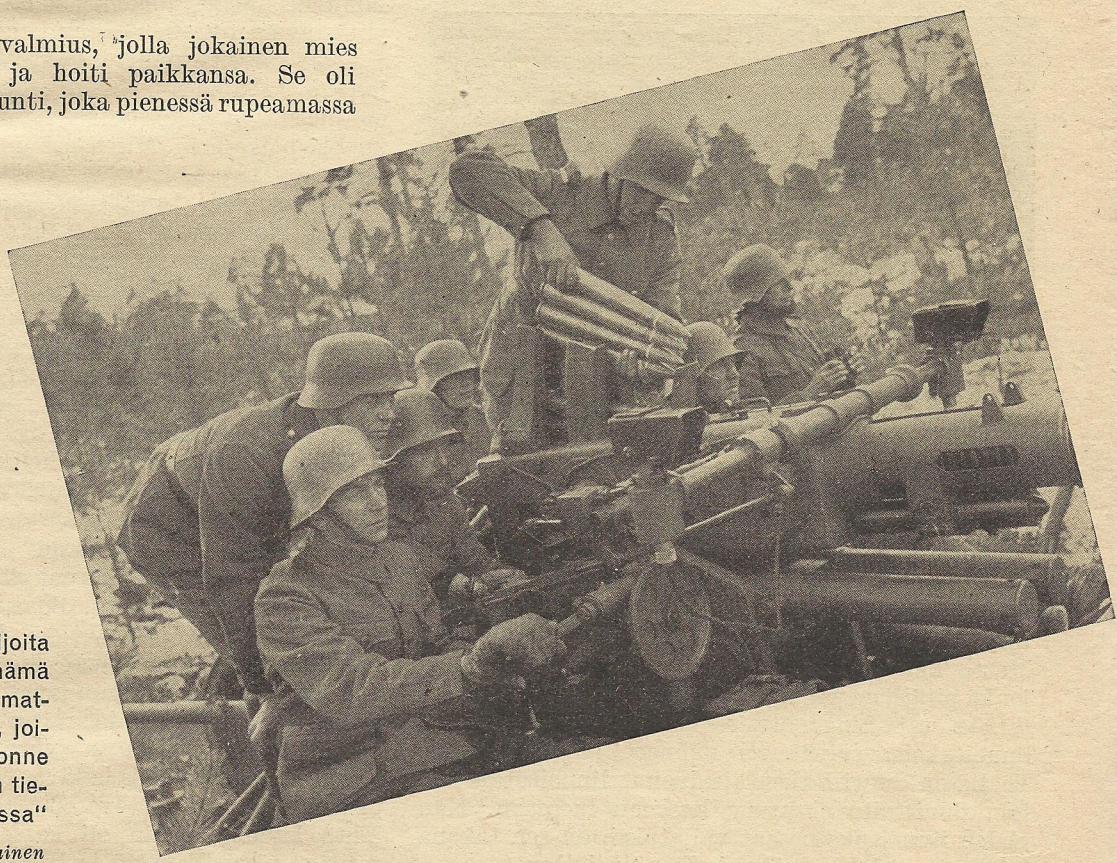

„He ovat loistavia taistelijoita tällaisessa sodassa, nämä karut, hiljaiset ja vaatimattomat Pohjolan miehet, joiden sisin olemus ja luonne ovat yhtä tämän totisen tienoon kanssa"

Kuva: TK. Paavilainen

Majuri W:n korsuun jälleen palattuamme oli pöytä katettu. Söimme erinomaisen lounaan. Tämän päivän „siviilissä" se olisi ollut juhla-ateria, mutta meille se ei paljon poikennut jokapäiväisestä ruokalistastamme.

Huumori elää ja nauru kaikuu.

Kun aterian jälkeen istuimme kahvikuppostemme ääressä ja jatkoimme

Suohon juuttunut bolshevikkien panssarivaunu, lukemattomian ryssäläisten tankkien kohtalo

Kuva: PK. Schödl

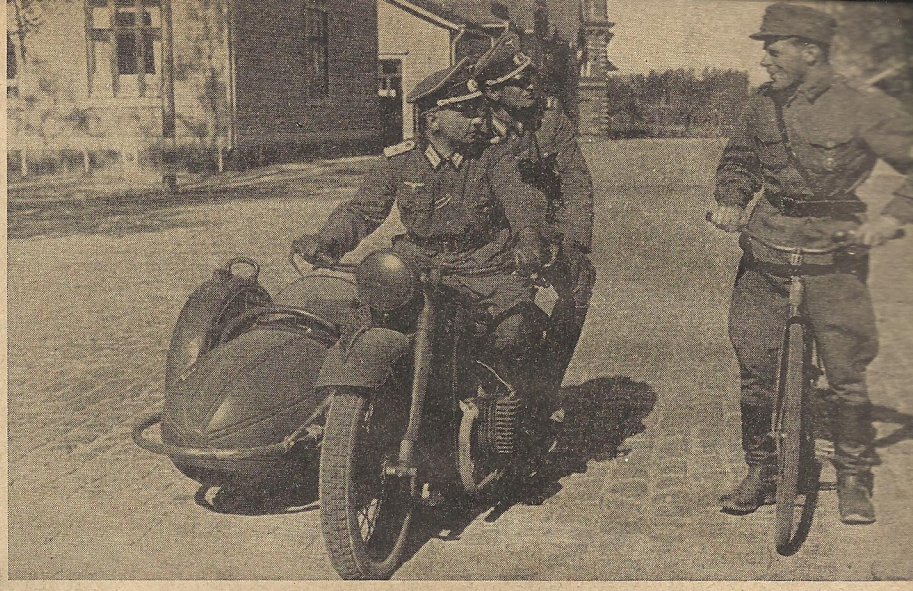

Saksalaiset aseveljet ovat saapuneet Suomeen: Avuliaana neuvoo heille suomalainen suojeluskuntaupseeri oikean tien

Kuva: PK. Stubbenhagen

keskustelua keventyneeseen sävyyn, kertoi PK-toverini jutun, joka suuresti huvitti kuulijoita. Tarina oli vapaasti käsitellen seuraavansisältöinen:

Nyt käynnissä oleva sota oli jo neljäkymmentä vuotta sitten päättynyt, haavat olivat arpeutuneet ja elämä Saksassa palannut ammoin sitten hyviin rauhanaikaisiin uomiinsa. Eräänä aamuna valtion päämies herää siihen, että outoa melua kuuluu kadulta. Valtakunnankanslian ulkopuolelta. Hän rientää ikkunaan ja näkee ihmeekseen näyn. Kadulla hänen ikkunoitja kysyy häneltä, osaako hän selittää, mitä joukkoa tuo tuolla ulkona on.

Puolustusministeri pudistaa päätään.

Komea tulos: Erään saksalaisen it-patteriston miehet maalaavat tykkiinsä 13:nnen renkaan merkiksi alasammuttujen vihollisko neitten lukumäärästä

Kuva: PK.-Sdf. Wahner

tensa alla on marssirivistö, jonka muodostavat 60—80-vuotiaat ukot. Heidän pitkät partansa ulottuvat puolipolveen, he ovat pukeutuneet hirven-, poron- ja karhunnahkoihin ja aseina heillä on jousia ja keihäitä. Joku taluttaa nuorasta poronvarsaa, jollakin toisella on rinnallaan jääkarhun penikka. Valtion päämies ihmettelee, hälyttää paikalle puolustusministerin

Waffen SS:n panssarivoimat Suomen pohjoisrintamalla

Kuva: PK. Matthiesen

Kutsutaan sisälle muutamia ukkoja ja kysytään, keitä he ovat.

— Ei ymmärrä, vastaavat miehet murteellisella suomenkielellä.

Tarkemmin tutkittaessa huomataan eräällä miehistä saksalainen sotilasolkain mallia 1941. Ahaa. Asia alkaa valjeta. Heidän täytyy olla sen armeijan rippeitä, joka muinaisessa sodassa määrättiin Lappiin ja — unohdettiin sinne.

— Eikö teillä ole ainoatakaan upseeria elossa?, kysytään tulkin avulla, joka on hälytetty paikalle.

— Ei ole. Kymmenen vuotta sitten meillä vielä oli muuan ylikorpraali, mutta sitten hänkin kuoli. Viimeisenä sanana hänen huulillaan oli: Ur-laub (loma).

Miehet saavat palata kadulle. Heidän asioitaan ryhdytään järjestämään, mutta kesken kaiken tulee eteen kiireellisempiä tehtäviä ja unohdettu armeija unohdetaan jälleen toistamiseen.

Seuraavana aamuna Berliini herää siihen, että Lapin armeija kaataa puita Unter den Lindeniltä ja rakentaa hirsikorsuja sen kuin kirveistä irti lähtee.

Asia otetaan uudelleen esille. Miehet aiotaan lähettää koteihinsa, mutta tällöin todetaan, että heidän sukulaisensa ovat jo aikoja sitten kuolleet. Ja niin heidät sijoitetaan erääseen alppiseutuun, jossa olosuhteet lähinnä muistuttavat Lapin oloja. Täälläkään he eivät kuitenkaan kauan sen jälkeen elä. Viimeinen heistä kuolee putkijuuston puutteeseen.

Kuva: PK. Schödl

Lotat muonitustehtävissä Suomen rintamalla

Se joka on päivästä päivään syönyt putkijuustoa, tajuaa yksin leikin, joka loppuun sisältyy.

Kultainen huumori elää virkeänä ja piristävänä saksalaisten joukkojen keskuudessa, niinkuin se viihtyy suomalaisten sotapoikien teltoissa ja rakovalkeiden vieressä. Se on arvokas rintamahyve. Ilman sitä olisivat päivät monta kertaa harmaampia kuin mitä ne huumorilla aurinkoisiksi saatettuina nyt ovat.

Päivä oli tällävälin kääntynyt illaksi. Huone on hämärtynyt ja havaitsemme pian istuvamme sikaarinhehkut ainoana lamppuinamme. Pienet ikkunat peitetään ja sähkövalo sytytetään.

Meidän on lähdettävä, muuten emme ehdi ennen yönselkää kotiin. Kiitämme ja hyvästelemme. Olemme viettäneet miellyttävän aseveli-illan, joka ei hevin häivy muistoistani.

Pimeässä pakkasyössä tähtien tuikkiessa taivaalla ja revontulien säihkyessä monissa muodonvaihdoksissa yllämme ajamme majuri W:n vieraanvaraisuutensa kukkuraksi meille toimittamalla autolla PK-majaan, josta „saksalaisen viikkoni" päiviksi on tullut toinen rintamakoti.

Vuoroin vieraissa

Paria viikkoa myöhemmin istun saman PK-ystäväni kanssa suomalaisen TK:n autossa matkalla meikäläiselle etulinjoille. Maantie seuraa rautatietä, jonka bolsevikit ovat punaista tsaariaan totellen paetessaan repineet, mutta jota samat ryssät nyt saksalaisten ja suomalaisten valvonnan alaisina yhtä riuskalla työntahdilla rakentavat. Sivuutamme jokia, jänkiä ja tuntureita, joista vielä muutama viikko sitten tiukasti taisteltiin, mutta jotka nyt ovat pitävästi suomalaisissa pihdeissä. Tuumaakaan, joka täällä on otettu, ei ole takaisin annettu. Eikä anneta.

Maantien vieressä, merkillisen kana-aitauksen sisällä kohoaa isoa mehiläiskekoa muistuttava puinen rakennelma. Pysäytämme automme ja painumme portista sisälle. Vasta täällä, ja paljon tavaamisen jälkeen täälläkin, pääsemme perille, että paikalla on talvisodassamme kaatuneen korkean punaupseerin hauta. Eipä sitä haudaksi luulisi, siksi tökerö ja mauton se kaikkinensa on.

— Tämä ei ole hauta, huomauttaa toverini, tämä on teatteria.

Teatteria se lähinnä onkin, sillä siitä puuttuu hartaus, eikä paikka ole pyhä ilman hartautta. Kuinka paljon vaikuttavampi onkaan kaikessa koruttomassa yksinkertaisuudessaan valkea koivuristi, jonka myöhemmin sivuutamme. Veli on sen ristin veistänyt veljelleen, joka taistelunsa on taistellut, kaatunut totuus tunnossaan oikean asian puolesta ja kätketty erämaan multaan Jumalan nimeen.

Mutta punakomentajan hauta, jonka pakkotyöläiset ehkä ovat käskystä rakentaneet, on toista. Se jättää meidät täysin kylmiksi.

Kuva: PK. Krumme

Suomalainen lotta ja saksalainen sotilas vartiotehtävissään

„Pohjolan Rommelin" leirissä

„Pohjolan Rommel" — sen nimen ovat miehet antaneet eräälle suomalaiselle everstille —, jonka linjoille tulemme, nousee telttansa istuimelta, puristaa kättämme ja lausuu toivomuksen, että kokisimme ja näkisimme paljon ja viihtyisimme hyvin. Tämä tiukkapiirteinen eversti on Lapin sodan vaiheissa ollut monissa lujissa paikoissa ja saavuttanut miestensä täydellisen ja jakamattoman kunnioituksen ja luottamuksen. Ylpeinä pojat teltoissaan puhuvat hänestä „maailman hyökkäyshaluisimpana everstinä", joka aina itse tahtoo olla kärjessä, milloin kova paikka on edessä. Eikä yksin tahdo, vaan myöskin on. Hänen mieleensäkään ei juolahda seurata hyökkäystä siinä portaassa, joka hänen asemassaan olevalle komentajalle kuuluu.

Olin jo etukäteen iloinen siitä, että sain tuoda vieraani juuri tämän everstin joukkoihin, sillä hänestä olen itse löytänyt suomalaisen sotaurhon sellaisena, jollaiseksi hänet „Vänrikki Stoolin tarinoiden" hengessä tunnen. Everstissä yhtyy johtamistaito pelottomaan henkilökohtaiseen urhoollisuuteen. Hän on toisaalta tiukka kurin pitäjä, toisaalta esimies, joka isällisesti huolehtii poikiensa parhaasta. Hän on suuri huumorin ymmärtäjä ja suuri huumorin viljelijä. Hänen monet tyypilliset sanontansa kiertävät teltasta telttaan niinkuin klassilliset anekdootit maailmaa. Hän puhuu ryssän saamisesta „juoksevalle tilille", kun hyökkäystä viedään eteenpäin, hän manaa puolittain piloilla, puolittain vakavissa, ellei motitusta tehtäessä „avaraa syliä" saada aikaan tai ellei se pidä saumoistaan. Ja kun lentokoneet pörrääväf komentajan teltan yläpuolella ja nuoret upseerit lähtevät tähystämään, hän evästää: — Katsokaa vain, pojat, ovatko ne omia vai varastettuja.

Hän on suomalainen soturityyppi, lajinsa valio. Hänen puolestaan mies kun mies menee vaikka tuleen ja kuolemaan.

Tällaisen upseerin telttaan minä vein toverini, hänen ja hänen miestensä pariin. Enkä olisi voinut paremmin valita, sillä kun lyhyet vierailupäivät olivat ohitse, PK-mies oli haltioissaan „Pohjolan Rommelin" ja hänen peräpohjalaisten miestensä luonteen ja olemuksen aitoudesta.

„Still-lebeniä„ linjoilla ja lauteilla

Kiersimme moniaita päiviä suomalaisten linjoja. Istuimme „poikien" ja upseerien teltoissa, joimme joka paikassa ylenmääräisesti tarjottua kahvia „kotoa tulleen pullan" painikkeeksi ja nautimme lohi- ja hirvipaistiaterioita, joita erämetsien suuret herkkusuut ja keittiömestarit meille parastaan pannen käristivät.

Suomalainen sauna puron varressa oli „suoma-

Kuva: PK. Wagner

Yhteisvoimin työ luistaa kuin leikkiä lyöden

Itä-Karjalassa voi väestö jo palata bolshevikeistä vapautuneelle kotiseudulleen...

Kuva: TK. Pihlström

laisen viikkomme" suurin elämys. Kylvimme kerran päivässä, parhaina kaksi. Miten kirpaisevaa olikaan riisuutua reippaassa pakkasessa ulkosalla ja painua sitten sisäänlämpiävän makeille lauteille. Ystävästäni tuli suuri saunanihailija, niinkuin on tullut jokaisesta saksalaisesta, joka näillä maisemilla on saanut tehdä saunamme tuttavuutta.

— Die Sauna on suurenmoinen laitos, ylistää PK-mies. — Saatpa nähdä, kun me saksalaiset jälleen palaamme kotimaahamme, niin suomalaisia saunoja syntyy Saksaan niinkuin sieniä sateen jälkeen. En ole missään norjistunut ja virkistynyt sekä henkisesti että ruumiillisesti niinkuin saunassanne. Se on korvaamaton voiman, terveyden ja hyvän mielen lähde.

Niin vakuuttava oli miehen puhe, että minä lupasin rauhan tultua pistäytyä Reinin rannoilla hänen suomalaisen saunansa lauteilla.

Olen sittemmin tavannut kymmeniä saksalaisia eri puolilta Suur-Saksaa. Ja olen kuullut kymmenistä suomalaisista saunoista, jotka sodan jälkeen nousevat Saksaan. Enkä epäile, etteikö niin tapahtuisikin.

„Stukat tulevat"

Mitään järkyttävää omakohtaista ei meille eversti toivomuksesta huolimatta näiden päivien aikana tapahtunut. Päivät kiertelimme linjoja ja telttoja, kyttäilimme vartio- ja tähystyspaikoilta iivanoita ja heidän tulikorsujaan tai seurustelimme poikien kanssa heidän teltoissaan ja nuotioittensa ääressä. Yöt makasimme juttuja jatkaen teltan havuilla ja kuuntelimme unta odotellessamme kranaattien ulinaa niiden lennellessä täältä tuonne ja tuolta tänne päittemme ylitse.

Lähtöpäivämme aamupuhteilla havahduimme siihen, että puita kamiinaan lisäilemään tullut lähettimme pudottaa sylyksensä kamiinalle ja huudahtaa:

— Tukat tulevat:

Nousimme ylös ja riensimme ulos teltasta.

Naapuriteltasta kuulimme huudahduksen:

— Stukat tulevat:

Jokaisesta teltasta kömpi ulos miehiä. Näkyipä

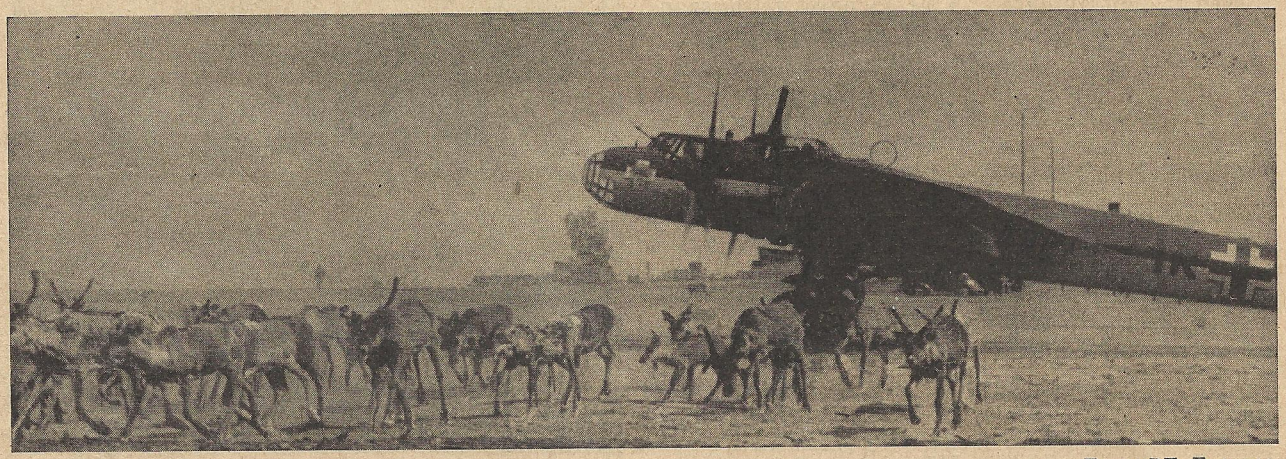

Kuva: PK. Krumme

...mutta pohjoisessa jatkuvat taistelut edelleenkin taukoamattomina

itse everstikin seisovan telttansa edessä, villapaitasillaan ja kippo jääkylmää vettä käsissään. Hän oli ollut suorittamassa aamupesuaan, kun „stukat tulivat".

Surina, joka vielä äsken oli ollut kaukaista kumua, oli tällä välin paisunut valtavaksi metalliseksi meteliksi.

— Tuolla näkyvät, huutaa joku . . ., kuusi . . . yhdeksän . . . kaksitoista . . . viisitoista . . ., kaksikymmentä . . .

Kaukana lännessä erottavat silmäni uljaan lintuparven. Stukat tosiaan tulivat. Ystävämme lentokentällä olivat liikkeellä.

— Niillä on hävittäjiä mukanaan.

Aivan oikein. Laivueen kummallakin sivulla näemme puolisentusinaa Messerschmidtejä.

Ajatukseni palasivat lentäjävääpeliin, jonka erotti ritarirististä vain kaksi alasampumatont konetta. Olisikohan hän mukana. Toivoin sydämestäni hänen istuvan jossakin noista pienistä taistelukoneista ja tällä matkallaan saavan summansa täyteen.

— Pudottavatkohan linjoille vai menevätkö ohi, kyselee joku jälleen itsekseen puhuen.

— Höristimme korviamme ja odotimme kuulevamme sen tutun ulinan, jonka syöksyvä stuka aiheuttaa. Se jäi kuitenkin tulematta. Tällä kertaa olivat stukat „kaukopartiossa".

Jossakin olisi ryssillä pian kuumat oltavat.

„. . . reitet für . . ."

Paria tuntia myöhemmin teimme lähtöä. Eversti valitti kättämme hyvästiksi puristaessaan, ettei hän tällä kertaa voinut tarjota meille oikeita elämyksiä.

— Mutta tulkaa toiste, hän lisäsi hymy silmänkulmassa. Jos vanhat merkit pitävät paikkansa, vielä täällä on elämyksiäkin tarjolla.

Ratsastimme pienillä virkuilla hevosillamme tunturin kylkeen rakennettua huoltotietä pitkin. Tunnin ajon jälkeen pysähdytimme ajokkimme ja käänsimme katseemme itään.

Eteemme aukeni laaja näkymä ryssän puolelle. Nuo vaarat, muistan ajatelleeni, jotka tuolla sinisharmaina kohoavat mataliin pilviin asti, ovat vielä ryssällä, mutta kuinka kauan. Joku saattaa siellä tähystyspaikalla nytkin kiikaroida meitä . . .

En saanut ajatustani loppuun, kun pääni yläpuolelta kuului häijy ulina. Räsähdys selkämme takana ja uusi ulina.

— Kas niin, huudahdin.

Ryssä ampui meitä kranaatinheittimillä. Virkku hevoseni pelästyi lähellä räjähtänyttä kranaattia ja minulla oli täysi työ sen pidättelemisessä. Ja saksalaisen ystäväni hevonen kumartui juomaan, niinkuin mitään ei olisi tapahtunut. Kranaatit räjähtelivät ympärillämme, mutta tämän „sotaorhin" piti saada janonsa sammutetuksi, ennen kuin se suostui jatkamaan matkaa. En usko millään elävällä oliolla milloinkaan olleen niin pitkää janoa kuin tällä suomalaisella hevosella.

Kerran sekin jano loppui, ja me pääsimme jatkamaan matkaamme.

Ylitimme radan ja olimme päässeet satakunta metriä ylikäytävältä, kun takanamme räsähti. Käännyimme katsomaan ja näimme korkeiden patsaiden nousevan ilmaan paikalta, jonka minuuttia aikaisemmin olimme sivuuttaneet. Hevosemmekin piristyivät ryssän ammunnasta ja panivat raviksi.

„. . . reitet für Finnland . . .", nauroi PK-ystäväni.

„. . . und für Deutschland . . .", yhdyin minä leikkiin.

Viikkoa aikaisemmin olimme nähneet Willy Birgel-elokuvan . . . „reitet für Deutschland". Näimme sen „Bio Sallan" höyläämättömillä penkeillä paria kuukautta ennen, kun Helsinki näki saman elokuvan ensi-iltansa pehmeillä nojatuoleilla istuen.

Kranaattikeskitys sai myöhemmin selvityksensä. Avointa aluetta seurannut huoltotie oli pari päivää takaperin hylätty. Me emme tietäneet asiasta ja jouduimme ryssän kiikarien eteen. Kun se nyt pitkästä aikaa näki liikettä täällä, se pani krh:nsa soimaan.

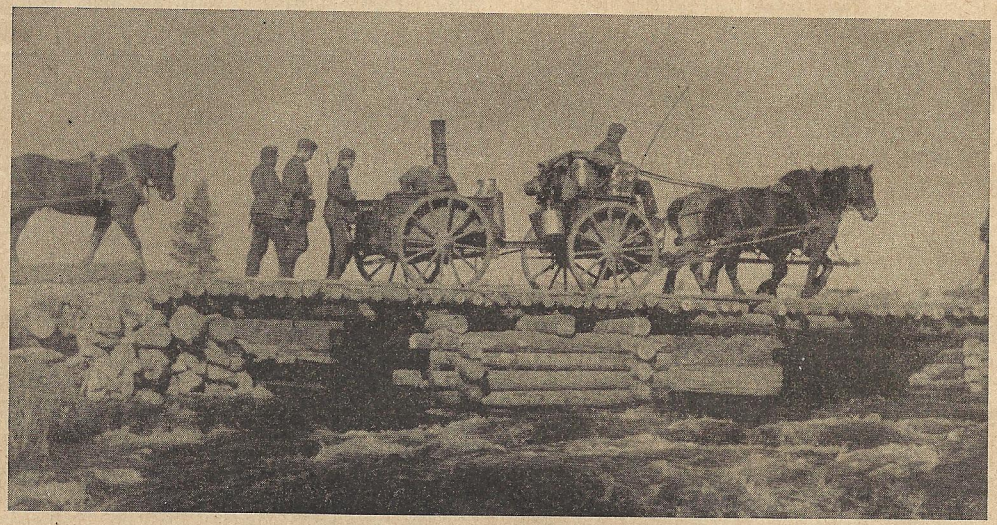

Kuva: PK. Krumme

Saksalaiset joukko-osastot Jäämeren rannoilla

AIMO MELA

KARJALAN HENKISEN ELÄMÄN ELVYTTÄMINEN

Suunnaton on Karjalaa odottavan jälleenrakennustyön määrä kaikilla elämänaloilla. Kauhistuttavana on bolshevistinen tuho kohdannut myös tämän maan henkistä viljelystä, niin sivistyksellistä kuin aineellistakin.

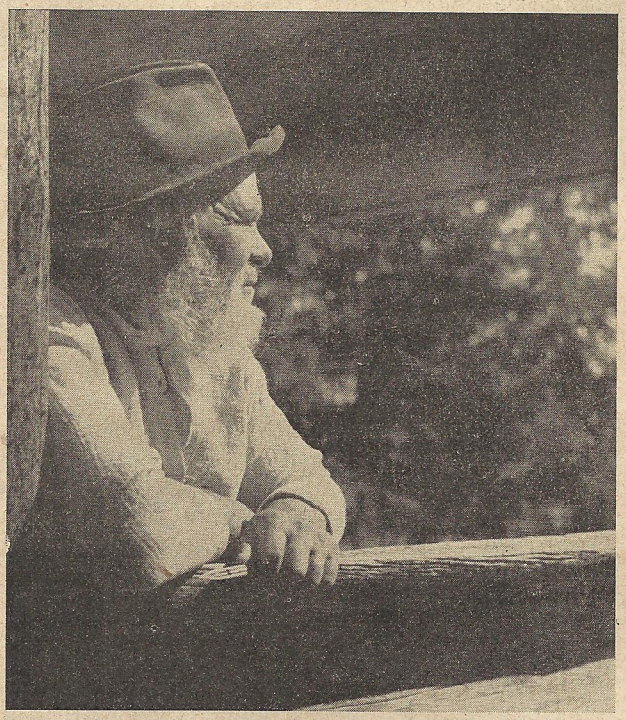

Kuva: Foto-Harz

Karjalainen kalastaja

Kansanopetustyö on jo pantu ripeään käyntiin ja siinä voitaneenkin suuremmitta vaikeuksitta sovelluttaa pääasiassa vanhan Suomen vastaavia muotoja. Tärkeänä osana siihen luonnollisestikin sisältyy työ kansan uskonnollisten ja moraalisten vaurioitten korjaamiseksi, mutta sittenkin jossakin määrin jännittyneinä kysytään — opetustyöhän välittömästi kohdistuu ainoastaan lapsiin — minkälainen on tuon rajantakaisen kovia kokeneen heimomme yleinen moraali? Ja tällöin ei tuon moraalin luhistumisesta ollakaan aivan varmoja. Rintamakirjeenvaihtajien kuvauksissa nimittäin tuon tuostakin vilahtelee tässä suhteessa merkillisen myönteisiä hajapiirtoja.

Jos todellakin niin olisi, etsisimme varmaankin tuollaiselle ilmiölle selitystä tuon kansan ikivanhasta kalevalaisesta perinnöstä. Olisihan sentään ymmärrettävissä, ettei neljännesvuosisadan julminkaan terrori ole kokonaan voinut kitkeä kansansielusta tuhansien vuosien kylvöä. Uskonnonharjoituksen ulkonaiset muodot kenties on voitu tyystin hävittää. Mutta sittenkin on monissa tapauksissa rodun siveellinen ryhti kestänyt. Eikö tällaiseen seikkaan olisi syytä kiinnittää aivan erikoista huomiota ryhdyttäessä tuota hengenviljelyä kohdanneen tuhon korjaamiseen?

Samanaikaisesti kuin koulutyö on myös jonkinlainen yleinen kristillinen opestustyö pantu alulle. Sanomalehtikirjoituksista ja radioesitelmistä päätellen näytään myöskin luterilaisella taholla pidettävän luonnollisimpana, että kristinusko juurrutetaan Karjalaan ortodoksisen tunnustuksen mukaisena, samalla kuitenkin huomauttaen, että kansan pääkirkollakin on alueella runsaasti tehtäviä, varsinkin silmälläpitäen sinne muuttavaa virkamiehistöä ja muuta uutta asutusta. Lieneekö tämä varaus antanut aiheen joihinkin epäluuloihin, joita kreikkalaiskatolisella taholla jo on näkynyt. Toistaiseksi kuitenkin näyttää molemmilla tahoilla olevan riittävän hyvää tahtoa sovinnolliseen työhön samoilla työsaroilla, vaikka hetki uskontopoliittiselta — näinkin sopimatonta sanaa näkee käytettävän — kannalta onkin kriitillinen ja jännittävä.

Tuollaiselle „politiikalle“ on tarpeetonta antaa mitään arvoa, edellytettynä, että kumpikin valtiokirkko suorittaa kristillistä lähetystyötä ja täysin suomalaiskansallisella pohjalla. Sillä onhan selvää, että jonkin kirkkokunnan kehittämät dogmit eivät jaksa aikamme valistunutta ihmistä vakuuttaa silloin, kun ne itse hairahtuvat ylen räikeään uskontoja valtiolliseenkin politiikkaan. Sellaisesta on meillä vielä tuoreessa muistissamme tsaarinvallan aikainen ortodoksinen kirkko, ja milloin tuleekaan tämä kansa unohtamaan sen valtavan uskonnon väärinkäytön, johon anglikaanisen kirkon päämies on syyllistynyt katsoessaan asemalleen sopivaksi rukoilla koko kirkkokuntansa yhdistetyin voimin Korkeimman apua bolshevikkien aseille taistelussa pientä Suomea vastaan „sivistyksen, ihmisoikeuksien ja uskonnonvapauden puolesta“.

Uskonnon täytyy olla ennen kaikkea kansallista. Kansallispoliittisetkin pyrkimykset saattavat olla joko oikeita tahi vääriä. Oikeita ne luonnollisesti ovat silloin, kun ne tarkoittavat kansan oikeutettujen vaatimusten ajamista vapautensa ja itsemääräämisoikeutensa puolesta, vääriä taas, jos ne tähtäävät kansan itsekkäitten etujen ajamiseen ja lisäämiseen muitten kansojen kustannuksella. Oikeat kansalliset pyrkimykset vievät yleiseen hyvinvointiin ja kohtuuteen eri kansojen kesken. Samalla tavalla voi kansallinen uskontokin olla oikeaa tahi väärää. Ol-

lessaan oikeaa täytyy sen kyetä palvelemaan yleisen hyvän asiaa ja objektiivistä totuutta.

Näyttää siltä kuin elämän tarkoituksena ei olisi kehittää ihmisyksilöitä tarkoin toistensa kaltaisiksi, vaan pikemminkin luoda suuri määrä eri tyyppejä, jotka kukin pyrkivät omaa ihannettaan kohti. Samoin on jokaisen kansan kehityttävä oman erikoislaatunsa mukaan, ja sen säilyttäminen on kansan pyhä velvollisuus. Vaikka siis uskonnon tarkoituksena on tuo ihmishengen korkeimman ihanteen, totuuden tavoittaminen, voi uskonto kuitenkin olla kansallisen erikoislaadun värittämä tuon päämäärän silti himmentymättä.

Suomenkin kansalla on siis oleva oma kansallinen uskontonsa. Varmaankin luterilainen kansankirkkomme, arvioi joku, onhan maamme maailman luterilaisin maa! Mutta toiseksi valtiokirkoksemme olemme julistaneet kreikkalais-katolisen kirkon sen vähäisestä tunnustajamäärästä huolimatta. Ja onhan maassamme vielä suuri joukko suuntia ja lahkoja, joissa uskonnollinen elämä on sangen vilkasta.

Emme tahtoisikaan puristaa kansallista uskontoa jonkin kirkkokunnan ahtaan tunnustuksen kaavoihin. Uskonnonharjoituksen täytyy olla vapaata ollakseen oikeata totuuden etsintää. Mutta kansallisen uskonnon tulee ilmetä kansan hengellisessä elämässä ja olla myös siitä lähtöisin. Uskonnon tekee kansalliseksi juuri se panos, minkä kansan oma hurskaus vuosisatojen kuluessa siihen on lisännyt, se hengellisen ja henkisen elämän kokemus, minkä kansan hartaimmat uskonnolliset persoonallisuudet sisäisissä elämyksissään ovat saavuttaneet ja muille jakaneet. Meidän sopii tässä muistaa kansamme monivivahteista herännäisyysliikettä aina Isonvihan päiviltä alkaen, tuota merkillistä uskonnollista liikettä, joka muutamien suomalaisten upseerien keskuudessa alkoi Siperian synkässä sotavankeudessa, sai voimansa Saksan suurilta pietisteiltä Speneriltä ja Franckelta, saapui voima-aaltona kotimaahan, kohtasi sittemmin täällä tuon merkillisen saksalaisen itseoppineen filosoofin Jacob Böhmen ylen vaikeatajuisen mystiikan levinneenä uskomattoman laajalle rahvaan keskuuteen Pohjanmaalle, henkevöityen siitä ja saatuaan Pohjois-Savosta jylhänkarun, mutta nerokkaan talonpoikaisjohtajan, kehittyi valtavaksi kansanliikkeeksi, joka yhä meidänkin päivinämme muodostaa huomattavan rungon kansan hurskaudessa.

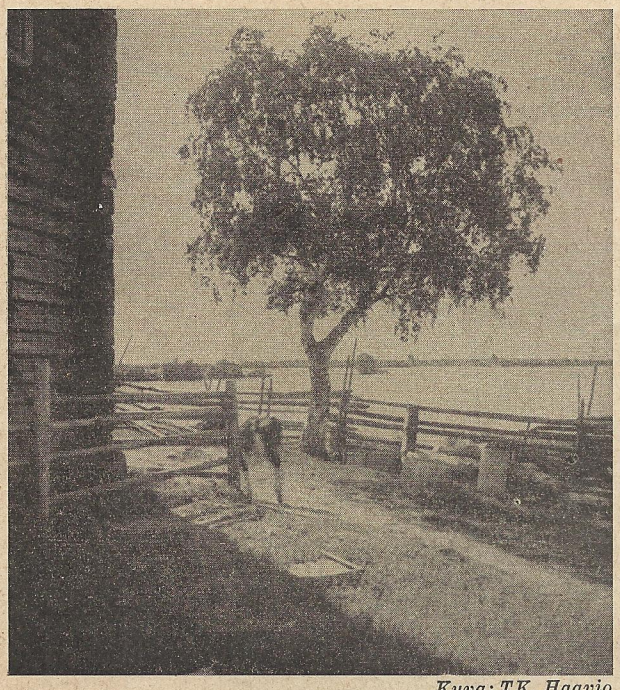

Kuva: TK. Haavio

Kesäinen idylli Karjalan tanhuilla

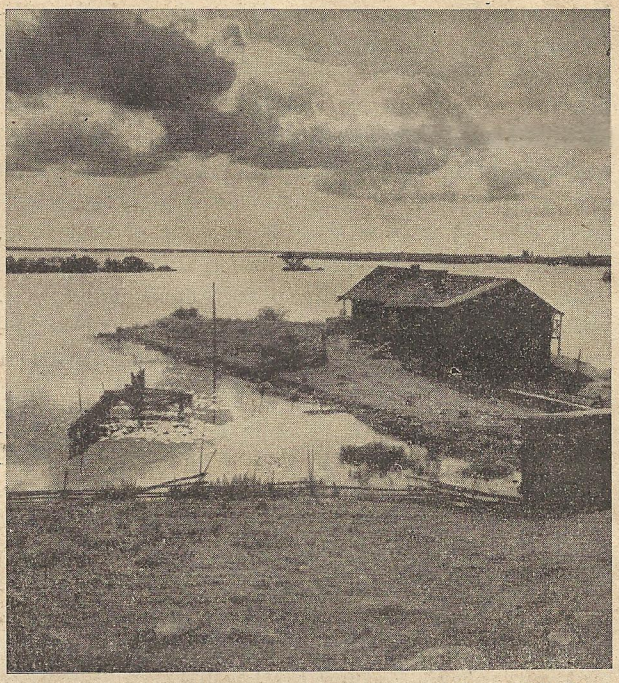

Kuva: TK. Borg

Karjalainen maisema Vieljärveltä

Jos tälle herännäisyydelle lähdetään etsimään vastinetta Itä-Karjalasta, saadaan varmaankin jättää huomioonottamatta sellaiset ortodoksisen kirkon lahkot kuin „staroviertsit" ja „karkurit eli vaeltajat" ja muut. Niitten vaikutus kansansieluun ei edes laadullisesti ole verrattavissa vanhan Suomen herännäisyyden vaikutukseen.

Se, mikä ensinnä on luonut Karjalan kansan henkisen elämän vankimman pojan ja sitä epäilemättä edelleenkin on, on kansan oma muinainen kalevalainen runojen uskonto. Sille pohjalle rakentuu kansan moraali, niin nyt kuin ennenkin. Onneksi tsaarinaikainen ortodoksinen kirkko pintapuolisuudessaan kohteli tuota vanhaa pohjaa sangen välinpitämättömästi, joten siitä paljon säilyi. Ja näyttää siltä, että siitä myös bolshevistisen hirmuvallan jäjiltäkin on jotakin säilynyt. Tämä olisi nyt otettava huomioon Karjalan uskonnollista elämää elvytettäessä.

Ortodoksisella kirkolla saattaa Karjalassa olla joitakin etuja luterilaisuuden rinnalla. Se on enemmän tunteisiin vetoava, taipuvampi mystillisyy-

teen ja suvaitsevampi vanhoihin uskomuksiin nähden kuin luterilainen. Sen leppoisa, anteeksiantava, kaikkeen olevaiseen sulautuva hyväntahdon tunnelma, josta karjalainen vaistomaisesti pitää kiinni, koska se häntä tenhoo, tuskin on venäläinen tai edes bysanttilainenkaan piirre. Pikemminkin se luo mielikuvan muinaisista kalevalaisista ajoista. Tällaiset edut kenties sittenkin ovat vain passiivisia. Ne voivat jotakin säilyttää, mutta tuskin rakentaa. Luterilaisuudesta sen sijaan voitaneen sanoa, että sen opetus tähtää tieteellisempään uskonkäsitykseen, sen ulkonainen järjestys on selvempi ja sen länsimainen kulttuuriteho voimakkaampi.

Mutta kreikkalais-katolisella kirkolla on kuitenkin erinäisiä kielteisiäkin puolia kansallista uskontoa silmälläpitäen. Onhan kreikkalais-katolinen kirkko Venäjältä tuotuna ja aikoinaan käytettynä hillittömän venäläistyttämispolitiikan välikappaleena koko Suomen suvun kansallisen tietoisuuden täydellisesti tuhoamiseksi jo sinänsä tietenkin ollut peloittava. Kuitenkin valtiollisen itsenäisyytemme mukana myöskin Suomen kreikkalais-katolinen kirkko pian tuli itsenäiseksi ja on siitä lähtien johdettu puhtaasti suomalaisena kansankirkkona, jolla jo on joukko nuoria suomalaisia pappismiehiä. Näitten kansallisissa katsantokannoissa ei ole mitään muistuttamista, sillä heidän pyrkimyksenään on voimakkaasti tietoisen karjalaisen kansankirkon luominen. Missä määrin tämä jo on saavutettu ei ole aivan helposti selviteltävissä. Venäläisen emigranttiaineksen ja luostarien vieras vaikutus ei kuitenkaan vielä liene kokonaan loppunut. Mutta tuo nuori suomalainen pappispolvi sentään on omiaan herättämään luottamusta ja toivoa, että juuri tämä kirkko pystyy tehtäväänsä Karjalassa.

Risti — tuo kompassin täydennys — viittaa ylöspäin, simys polttaa sielun rikkatunkiot, ja minä näin ihmise hän kärsi, sitä kauniimmaksi hän tul

Vanha paatenelaisvaimo hakkaamas sa puita. Miesten työt ovat paikkakunnalla jääneet naisten huoleksi, sillä bolshevikit ovat vieneet miehet pakko-otolla puna-armeijaan

Kuva: TK. Viitasalo

Kuva: TK. Troberg

späin, ulospäin yht'aikaa kaikkiin ilmansuuntiin —; kär-
oka kärsi kaikki ihmisyyden tuskat, mutta mitä enemmän
e on ristin salaisuuksia ja kärsimyksen

Strindberg

Jäisikö siis luterilaisen kirkon osuudeksi ainoastaan tuon lännestä siirtyvän väestönosan hengellinen huolto? Eikö silloin ennenpitkää jouduttaisi kristinuskon asialle vahingolliseen kilvoitteluun molempien kirkkokuntien kesken? Tällaiset ajatukset nousevat itsestään esille. Yhteinen pohja olisi löydettävä. Ehkä sellainen ulkonaiseen järjestykseen ja muotoihin nähden kohtaa voittamattomia vaikeuksia, mutta itse aatteelliseen päämäärään nähden, johon kummankin olisi pyrittävä, täytyisi löytää yhdistäviä seikkoja ja niihin olisi tartuttava. Joitakin viitteitä siihen suuntaan lienee lupa lausua.

Tällöin toteamme ensiksi, että kummankin kirkkokunnan on työssään pidettävä silmällä isänmaan ja kansan kokonaisuutta. Ortodoksisen kirkon on osattava sopeutua karjalaiseen elämänmuotoon siinä kehittyen täysin suomalaiseksi kansankirkoksi. Ja luterilaiselta kirkolta taas odotetaan helläväraisuutta liittäessään Karjalaa voimakkaasti muuhun Suomeen, ettei siinä hävitetä sitä, mikä on alkuperäistä karjalaisuutta, sen omintakeista luonnetta, kansansielua, joka perimmältään on suomalaisinta Suomea. Tämä ei ole tärkeätä yksistään tuon ikivanhan kalevalaisen muinaiskulttuurin jäännösten säilyttämisen kannalta jonkinlaisena harvinaisuutena, mikä sekin jo olisi riittävä peruste, vaan myöskin tuossa kansansielussa jatkuvasti elävän arvokkaan henkisen perinnön vuoksi.

Kuten luterilainen kirkko vanhassa Suomessa on rakentunut kansan omalle henkiselle pohjalle, olisi sen niin tehtävä Karjalassakin, niin oudoilla aloilla kuin se silloin tuleekin liikkumaan. Sallittakoon tätä vertauskuvallisesti esittää seuraavasti: molempien kirkkojen olisi otettava oppia Väinämöi-

Runonlaulaja Riiko Kallio vaimonsa keralla

Kuva: TK. Sundström

Onkamon kylä Onkamonjoen varrella: tyypillistä karjalais-asutusta

Kuva: TK. Nyblin

Kuva: TK. Ruponen

Suomalainen it-miehistö pitää tarkkaa huolta it-tykistään, jotta se tarpeen tullen olisi heti valmis „tulisin terveisin" ottamaan tungettelijat vastaan

seltä, so. syvennyttävä kalevalaiseen henkeen. Papisto epäilemättä antaa arvoa Kalevalalle, mutta voisiko sille pälkähtää mieleenkään käyttää kansalliseepostamme uskonnollisena lähdekirjana? Edellytettynä, että tämä ennakkoluulo voidaan voittaa — myönnetäänhän kuitenkin empimättä, että Kalevala tarjoaa ensiluokkaisen apuneuvon karjalaisen kansansielun ymmärtämiseen — olisi siitä varmaankin löydettävissä avain asian ratkaisemiseksi.

Kristillinen kirkko on vanhoihin ns. pakanallisiin uskontoihin suhtautunut yleensä torjuvasti. Se on aivan yksipuolisesti hyväksynyt „vanhaan liittoonsa" ainoastaan vanhan juutalaisen uskonnon, jonka moraali Vanhan testamentin historiaa jo aivan varhaisella kouluasteella luettaessa melko usein pahasti töksähtää lapsen luonnollista oikeuskäsitystä ja kristinuskon omaakin käsitystä vastaan. Mutta kansan omaa muinaisuskontoa on vieroksuttu käsittämättömästi, vaikka Kalevalan korkea eetil-

Kuva: TK. Jahnsson

Halkojen hakkuuta taistelun lomassa

linen arvo on hyvin tunnettu ja tunnustettu siinä määrin, että prof. Krohnkin päättää tunnetun teoksensa „Suomen suvun uskonnot“ toteamukseen, joskin ehkä vielä lopullisesti tarkistamattomaan, että Kalevala sisältää paljon runollisesti verhottua kristinuskoa. Monen muunkin kansan muinaisuskonto voisi moraalinsa puolesta hyvinkin saattaa varjoon vanhan juutalaisen uskonnon. Tarvitsee vain viitata hindulaisten, muinaisten egyptiläisten tai kreikkalaisten uskontoon taikka muinaisten germaanien Wotan-palvontaan. Kalevalan ainutlaatuinen hengenpalvonta erottuu näistäkin. Vaikka sen sankarit ovat suuria miekanmittelijöitä, on kuitenkin tietäjä ja laulaja Suomen kansan mielikuvituksessa korkein ihanne. On yleensä turhaa etsiä suuria ristiriitoja noitten suurten muinaisuskontojen ja kristinuskon välillä. Miksikä ei siis käytettäisi niitten eetillistä voimaa juuri kristinuskon hyväksi?

Kuva: TK. Borg

Vaatteet puhtaaksi ryssän hajusta! Pyykinpesua eräässä vapautuneessa Itä-Karjalan kylässä

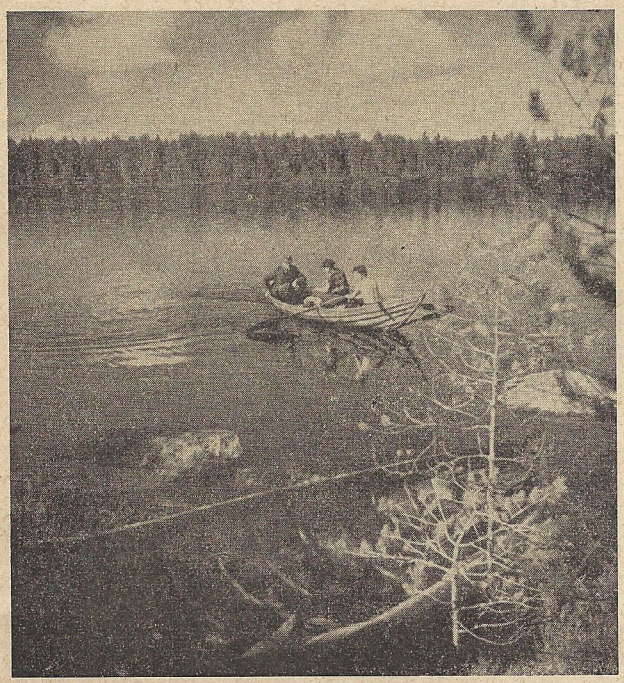

Kuva: TK. Poutiainen

Suomalainen on innokas kalastaja vieläpä sotapolulla ollessaankin

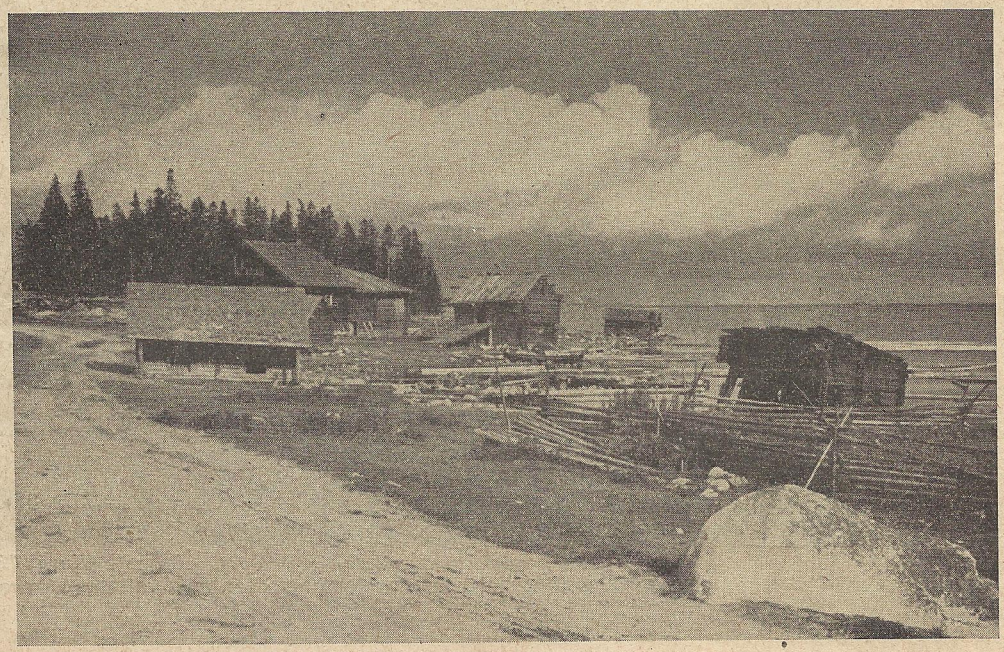

Karua ja kaunista Itä-Karjalaa

Kuva: TK. Manninen

Kansalle olisi tietenkin tärkeätä opettaa kristinuskon moraalia. Saavutettaisiinko sillä paljoakaan, jos kreikkalaiskatolinen kirkko tuolle henkistä valistusta kokonaan vaille jääneelle karjalaiselle kansanjäännökselle ylen auliisti tarjoaisi jokapyhäistä rippiään synninpäästöineen? Se on tuollainen aito venäläinen „samantekevä" piirre tässä kirkossa. Kenties vaikuttaisi epäedullisesti tähän herkkään, mutta myös helposti ryhdittömyyteen taivutettavaan sieluun luterilaisuus äärimmäisessä evankeelisessa muodossaan. Tuollaiset opetuksethan väärinkäsitettyinä nimittäin ovat omiaan yhä vähentämään yksilön edesvastuuntunnetta, ja karjalainen mieli kyllä helposti kykenee suggeroimaan itselleen tarvittavan uskon, ilman että todellista mielenmuutosta on tapahtunutkaan. Karjalaista mentaliteettia ehkä lähinnä vastaisi juuri Pohjois-Savon ja Pohjanmaan herännäisyys, ellei siinä olisi tuota sen ilon ja elämän kielteisyyttä, jota karjalaisen on vaikea ymmärtää.

Eikö näin ollen olisi oikeinta tarjota tälle kansalle vain sitä, mikä on yleistä ja puhtainta kristinuskoa? Kristinuskon kilvoituksen tie on annettu Vuorisaarnassa, joka voidaan kiteyttää viiteen käskyyn. Nämä muodostavat kristillisen opin kulmakiven, opin, jota korkeampaa ihmiskunnalle ei ole vielä tarjottu ja joka ei joudu ristiriitaan minkään todellisen kirkon kanssa eikä edes sellaisen, pakana-uskonnon kanssa, joka esittää sen, mitä kansa on perinyt hyvää muinaisuudestaan. Tällä pohjalla täytyy löytyä yhteinen työmuoto Karjalassa. Kunnes se on saavutettu, olisi tuohon mahdollisesti vielä tavattavaan muinaisuskontoon suhtauduttava mitä suurimmalla hellävaraisuudella. Vaikka nuo kansan itkuvirret, uhrit ja uskomukset, hautojen palvonnat, saattavat jostakin intomielisestä länsisuomalaisesta pappismiehestä tuntua pakanallisilta, ei nyt olisi ryhdyttävä niitten tapojen poiskitkemiseen, kun ne kerran eivät suorastaan loukkaa uskonnollista tunnetta.

Muinaissuomalaiseen uskontoon sisältyi selvä käsitys kuolemanjälkeisestä elämästä, ensin Kalman kartanoissa ja sitten Tuonelassa eli Manalassa, sekä käsitys kaikkien esineitten ja asioitten haltioista. Tällaiselle saattaa aikamme ihminen hymähtää, mutta ymmärtääkö hän sitä? Itäkarjalainen on noita käsityksiään säilyttänyt. Antakaamme hänen olla uskomuksissaan. Hän tuntee tarvetta muistella poismennyttä omaistaan itkuvirsillä ja uhreilla. Jokainen puu ja pensas noilla hänen äärettömillä saloillaan on hänelle elävä olento, jonka kanssa voi ikäänkuin puhella. Kuka tietää mikä voiman salaisuus, eikä vain runollinen mielikuva, sen takana piilee! Älkäämme siis lähtekö kaatamaan hänen pyhiä palvontapuitaan, kuten tehtiin kristinuskoa miekalla ja verellä näille maille ensi kertaa levitettäessä. Siinä voisi samalla kaatua jotakin aivan korvaamatontakin. Lähestykäämme mieluummin varoen ja kunnioituksella tuota muinaissuomalaista pyhättöä. Ja me voimme heti esittää yhden korvaamattoman puolen: Nuo uskomukset ovat Karjalassa voimakkain ase taistelussa kaiken tuhoavaa materialismia, kaiken pahan alkua vastaan. Sitä vastaan on kaikki henkiset voimat koottava, eikä niitä hajoitettava.

Kuva: TK. Norjavirta

Suomalainen etuvartio käsikranaattitaistelussa vanhalla valtakunnan rajalla

FRANZ GRILLPARZER

BEETHOVENIN MUISTOMERKKIÄ PALJASTETTAESSA SYKSYLLÄ 1827

Runoilija Franz Grillparzerin (1791—1872) syvästi tuntevasta sydämestä ovat lähtöisin seuraavassa julkaisemamme muistosanat, jotka hän on omistanut Saksan säveltaiteen suurelle mestarille Ludwig van Beethovenille. Omistaen koko elämänsä kansalleen, varsinkin ahtaammalle kotiseudulleen Ostmarkille, symbolisoi Grillparzer mitä aidoimmin sitä suhdetta, joka vallitsee neron ja hänen kansakuntansa välillä. Viettäen Wienissä varsin yksinäistä ja sulkeutunutta elämää pidettiin häntä melkein mystillisenä olentona. Intohimoisella antaumuksella hän syventyi Saksan historiaan ja loi teoksia, jotka kuuluvat kansakuntamme kalleuksiin. Tunnetuimpia hänen näytelmistään on „Meren ja lemmen aallot". — Hänen täytyi kuitenkin useita vuosia käydä ankaraa kamppailua työnsä ja elämänsä puolesta, ennenkuin Itävalta tunnusti hänet ja hänen runoutensa. Niin muodoin ei olekaan mikään sattuma, että hän sydämensä hartaudella ja syvästi kunnioittaen kumartuu toisen suuren yksinäisen, Ludwig van Beethovenin, suuren hengen edessä.

Kuusi kuukautta on vierähtänyt siitä, kun viimeksi seisoimme tällä paikalla, itkien ja valittaen: sillä me saatoimme kalliin ystävämme hänen viimeiseen lepoonsa. Nyt kun olemme jälleen kokoontuneet, olkaamme tyyniä ja rohkeita: sillä me juhlimme voittajaa. Ajallisuuden virta on kuljettanut hänet ikuisuuden purjehtimattomalle merelle. Vapautuneena kaikesta siitä, mikä hänessä oli ajallista ja katoavaa, loistaa hän kirkkaan tähtisikermän tavoin öisellä taivaalla. Tästä alkaen hän kuuluukin historiaan.

Olemme pystyttäneet kiven. Hänellekö muistomerkiksi? Ei, vaan meille tunnusmerkiksi! Jotta vielä meidän lastenlapsemmekin tietäisivät, missä he voivat polvistua ja liittää rukoillen kätensä yhteen sekä suudella sitä maata, joka kätkee hänen maallisen tomunsa. Yksinkertainen on tämä kivi, niinkuin hän elämässään itsekin oli, eikä se liioin ole suuri; mutta sitä suurempana loistaa sen miehen maine, joka sen alla lepää. Siihen on hakattu sana Beethoven; tämä nimi loihtii sen ihanaksi vaakunaksi ja antaa sille ylvään, ylimyksellisen hohteen. — Niinpä sanommekin nyt viimeiset jäähyväisemme ajalliselle ihmiselle, joka on kerran elänyt, ja siirrymme hengessämme siihen valtakuntaan, jossa hänen henkensä elää ikuisesti.

Harvinaisia ovat pyhän innoituksen hetket tänä hengettömänä aikana. Te, jotka olette kokoontuneet tälle paikalle, astukaa lähemmäksi tätä hautaa. Suunnatkaa katseenne sen uumeniin, kiinnittäkää sydämenne ja mielenne siihen, mitä tiedätte tästä miehestä, ja antakaa mielenliikutuksen värähdyttää itseänne, niinkuin tämän myöhäisen vuodenajan vihurit vavahduttavat maata, viekää se mukananne vielä kotiinnekin, niinkuin viette hyväätekevän pelastavan kuumeen, vaalien ja hoivaten sitä. Harvinaisia ovat todellakin nuo sisäisen innoituksen hetket tänä hengettömänä aikana. Pyhittäkää itsenne! Sillä se, joka tässä lepää, oli pyhän innoituksen täyttämä. Vain yhtä tavoitellen, yhdestä huolehtien ja murehtien ja yhdelle kaikkensa uhraten taivalsi tämä mies halki maisen elämänsä. Hän ei omistanut edes puolisoa, saatikka sitten lasta. Tuskin hän koki elämässään iloa tai joi nautinnon pikarista. Jos hänen silmänsä oli hänelle pahennukseksi, hän repäisi sen irti ja kulki väsymättä, lakkaamatta päämääräänsä kohden. Jos meillä on edes vähänkin yhteistunnetta tänä rikkinäisenä aikana, niin kokoontukaamme hänen haudalleen. Sitä vartenhan on jo ammoisista ajoista alkaen ollut runoilijoita, sankareita, laulajia ja Jumalan armoittamia ihmisiä, jotta turmeltuneet ihmisparat löytäisivät oikean tien, ajattelisivat alkuperäänsä ja päämääräänsä.

Musiikki on korkeampaa ilmestystä kuin kaikki viisaus ja filosofia.

Sana tunteen ilmaisukeinona on paljon vaillinaisempi kuin sävel.

Älä ainoastaan harjoita taidetta, vaan koeta tunkeutua siihen, se on sen arvoinen, sillä tiede ja taide kohottavat ihmisen jumaluuteen.

Beethoven.

Maisteri ELLI HALONEN:

SUOMEN TYÖMIES — LÄNNEN ETUVARTIJA

Rintamalla on tapahtunut Suomen kansan täydellinen uudestisyntyminen. Lumisissa erämaissa, kranaatti-ja tykkitulessa, taistelussa Aasiaa, itää vastaan, on Suomen kansa löytänyt itsensä. Yhteiskunnalliset eroavaisuudet, ristiriidat, ovat häipyneet kuoleman kasvojen edessä. Siellä on syntynyt rakkaus kansaan, kotiin sekä kiintymys toveria kohtaan, joka taistelee vieressä. On syntynyt aseveljeys, joka ei tunne luokkarajoja, ei ulkonaisia asemia, vaan ainoastaan sankarityöt ja koruttoman toveruuden. Miehet, jotka aikaisemmin rauhan hymyilevinä päivinä ovat lietsoneet vihaa ja luokkataistelun henkeä kansansa keskuudessa, taistelevat ja kaatuvat nyt isänmaansa puolesta. Työväestö on kansallista, mutta se on sitä pohjimmiltaan aina ollut, sota on vain tämän kirkastanut. Vuosisatain takaa juontavat ne perinteet, jotka ovat tehneet Suomen työntekijästä lännen etuvartijan.

*

Jo kauan ennenkuin työväenliike Suomessa syntyi, oli sillä olemassa pohjansa: täälläkin oli oma proletäärijoukkonsa. Tosin se ei ollut industrialis-

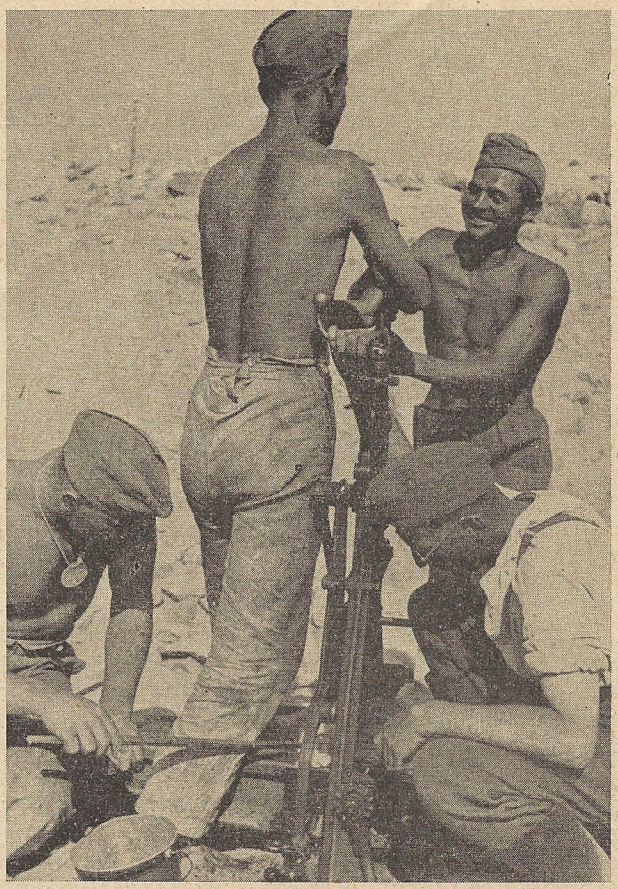

Kuva: PK. Krumme

Tuotapikaa korjaavat reippaat pioneerit ryssien paetessaan tuhoamat rautatiet Pohjois-Suomessa

Hitsaustyö vaatii tarkkaa ja voimakasta kättä

min synnyttämä, vaan Skandinavialle ominaiset maanomistusolot olivat sen luoneet.

Varsinkin katovuosina oli ajan kuva surullinen. Vuodet 1831 sekä 1866—1868 ovat Suomen historian synkimpiä lehtiä, eivätkä 1840- ja 1850-luvutkaan olleet tässä suhteessa valoisia. Nälän ja tautien uuvuttamina ihmiset kaatuivat lumisille salotaipaleille, ja tilanomistajat koettivat mahdollisimman nopeasti toimittaa tälläisen onnettoman sairaan ryysyläisen lähimpään taloon, jotta eivät joutuisi häntä hautaamaan. Jos työväki muualla Euroopassa kamppaili epätoivon vimmalla uuden teräksisen ajan ristiaallokossa, niin sen asema Suomessakin oli synkkä: lumiset korvet ja erämaat näkivät monta surullista tarua, mutta ne näkivät myöskin monta uljasta kamppailua, jotka olivat omiaan osoittamaan, että tämä kansa jaksoi elää. Se ei valittanut. Sanattomana se kulki kurjuudessaan, yhtä vaiteliaana se kaatui puun juurelle, kuin nyt suomalainen sotilas taistelee korvessa perivihollistaan vastaan.

Asiakirjat eivät tiedä kertoa, että se siitä huolimatta olisi milloinkaan purkanut vihaansa yhteiskuntaa kohtaan — ja mitäpä se olisi auttanutkaan, sillä Suomi eli vieraan valtikan alaisena. Ruotsille Suomi merkitsi vain etäistä takamaata, jonka oli maksettava veronsa ja seistävä lännen suojamuurina itää vastaan. Ja nurkumatta suomalaiset taistelivat työmiehestä kenraaliin saakka luoden Ruotsin suurvalta-asemaa. Heidän sankariteoistaan ei kerrottu, mutta siitä huolimatta historian lehdiltä rivien välistä saattaa lukea hellittämättömästä tarmosta ja uljaasta kuolemaahalveksivasta rohkeudesta.

Vähitellen elämä alkoi työväestön keskuudessa kuitenkin elpyä. 1840- ja 1850- luvuilla industrialismi saapui Suomeen, mutta ei tuottaen uusia kärsimyksiä, vaan päinvastoin pelastajana, joka yhden sukupolven aikana muutti koko vanhan yhteiskunnan pohjan. Aurajoen rannalle, Tampereelle ja nuoreen pääkaupunkiin Helsinkiin kohosi suurtehdas toisensa jälkeen ja sen suojissa saivat nuo onnettomat kulkijat leipää ja suojaa. Uusi teräksen ja raudan alkava aikakausi, joka murskasi entiset luokkarajat ennakkoluuloineen, antoi työväestöllekin luottamusta itseensä.

Niin alkoi työväenliike Suomessa. Se alkoi kansalliselta rakentavalta pohjalta. Sen synnyssä oli jotakin, joka muistuttaa Saksan kansallissosialistisen liikkeen syntyä: sekä työnantajat että työntekijät kuuluivat samaan yhdistykseen ja halusivat sovussa ratkaista liberialistisen talousjärjestelmän synnyttämät ristiriidat. Nämä työnantajien perustamat työväenyhdistykset syntyivät osittain hyväntekeväisyystarkoituksessa; alettiin perustaa työväenasuntoja, apukassoja y. m. Näin syntyneellä „wrightiläisellä“ työväenliikkeellä oli suuri merkitys Suomen työväelle — se järjesti ja kasvatti työväen. Ensimmäiset työväenyhdistykset perustetiin Vaasaan ja Helsinkiin v. 1883, ja kummankin yhdistyksen säännöt vahvistettiin v. 1884. Niiden säännöissä määrättiin, että „vähintäin puolet johtokunnan jäsenistä piti olla työmiehiä tai työnjohtajia“. Vuonna 1895 oli seurojen luku jo 34. Nuoren puolueen kansallista pohjaa oli omiaan osoittamaan se, että se oli hyvin lähellä suomalaista puoluetta. Tämä näet johti useita suomalaisia työväenyhdistyksiä.

Tällä kansallisella pohjalla ei suomalainen työväenliike kuitenkaan saanut kauan olla, sillä työn ja pääoman valtakamppailu kiristyi kiristymistään eikä ollut ketään, joka olisi täällä sen enempää kuin muuallakaan voinut niitä sovittaa. Työväki oli myöskin huomannut, mikä voima ja ase piili järjestäytymisessä. Syntyi ammattiyhdistyksiä, jotka syrjäyttivät työnantajat johdosta ja veivät joukot taistelujen tielle. Tähänastinen työväenliike oli etupäässä ollut sivistyksellistä laatua, nyt sen sijaan uusi ammatillinen järjestäytyminen perustui kokonaan taloudelliselle pohjalle. 1880- luvulla alkoi työväenyhdistyksiin syntyä ammatittain järjestettyjä alaosastoja, ammattiosastoja. Paikalliset ammattiyhdistykset tunsivat kuitenkin pian tarvetta yhteiseen koko maata käsittävään liittoutumiseen; ammattiosastojen johtajat ymmärsivät tässä piilevän valtavan voiman. Vuosikymmenen lopulla syntyi tällaisia koko maata käsittäviä ammattiliittoja kuin sieniä sateella: muurarien, maa-

Kuva: PK. Biehler

Suomalaisia työmiehiä kaukana pohjoisessa

Organisation-Todtin miehiä Jäämeren rannikoilla

larien, metallityöntekijäin, kirvesmiesten ymm. kesken.

Silloin hallitus ja porvarilliset johtohenkilöt havahtuivat; he näkivät, että työväki oli liukumassa eurooppalaiselle kansainväliselle pohjalle — pian olisivat päiväjärjestyksessä Marxin kumousopit ja pian alkaisi työnantajien ja työntekijäin välinen taistelu kahdessa vihamielisessä leirissä. Näin ei saanut käydä — työ ja pääoma, työnantaja ja työntekijä oli sovitettava. Mutta mistä löytyi sellainen nerokas yhteiskunnallisten probleemien ratkaisija, joka olisi voinut sovittaa tulen ja veden. Sitä ei ollut. Laadittiin tosin ihanteellinen ohjelma, jossa „kumouksen" tilalle asetettiin „edistyksen" oppi. Mutta jo ensimmäiset palkkataistelut murskasivat tämän yrityksen. Ohjelma oli pintapuolinen, se oli sellaisten laatima, jotka eivät koskaan olleet taistelleet puutteen ja nälän kourissa, — he eivät tunteneet kansan syvien rivien kärsimyksiä, ei sen mielialoja.

Työväki alkoi taistelukeinonaan käyttää lakkoa. Tosin se oli jo aikaisemminkin tuntenut tämän aseen, mutta se ei ollut osannut sitä käyttää, vaan lakot olivat vain olleet satunnaisia selkkauksia, jotka olivat päättyneet työväestön häviöön. Mutta 1890-luvulla, kun elinkustannukset nousivat ja työväestön palkat eivät kohonneet vastaavasti, tuli ammattijärjestöistä lakkojärjestöjä, jotka ryhtyivät järjestyneeseen taisteluun kapitalistista yhteiskuntaa vastaan; ja näin sai alkunsa kansainvälinen punainen henki Suomen työväestön piirissä. Kiireen vilkkaa katosivat porvarilliset johtohenkilöt näyttämöltä, sillä nuo karkeat ja jurot ulkotyöläiset eivät kuuluneet heidän maailmaansa — nämä miehet, jotka sotamme aikana ovat uljaimmin kunnostautuneet, niitä ei osattu käsitellä. Mutta ensimmäiset varsinaiset sosialistiset agitaattorit, ne osasivat puolestaan käsitellä tätä voimakasta, liikehtivää massaa. Punainen, kansainvälinen sosialismi leimahtaa sanan varsinaisessa mielessä liekkiin Helsingin kauppahallin ryöstön ja v:n 1897:n „lakkokesän" vuonna — onnettomuudeksi työväestölle itselleen ja onnettomuudeksi koko maalle. Mutta mitä saattoi työväki muutakaan tehdä säälimättömän kapitalistisen järjestelmän kourissa. Se ei elänyt kauniista puheista, se tarvitsi leipää ja sitä eivät vallassaolijat kyenneet ymmärtämään. He eivät muistaneet muinaisten roomalaisten valtiomiesten kuolematonta ohjetta: „Caveant consules" (valvokoot konsulit).

Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus oli tehnyt työväestöstä voimatekijän valtiollisen elämän alalla. Mutta sen asenne oli jatkuvasti vihamielinen muita yhteiskuntaluokkia kohtaan — eivätkä nämä vieläkään olleet pystyneet ymmärtämään niitten tarpeita. Mentiin niin pitkälle, että veli vuodatti veljen verta osaksi vieraan käskystä, osaksi oman kurjuutensa pakottamana. Näin jatkui tilanne, vihamielisenä ja epäluuloisena, kunnes tuli vuosi 1939, jolloin jättiläismäinen vihollinen uhkasi niellä koko suomalaisen heimon suureen slaavilaiseen syliinsä. Silloin aukenivat silmät urhean talvisodan jälkeen, joka hakee vertaansa historiassa. Tuntui kuin kuilu olisi sovitettu valkoisen kenraalin sanoessa päiväkäskyssään: „Sotilaat! Olen taistellut monilla tantereilla, mutta en ole nähnyt vielä teidän vertaisianne sotureita. Olen ylpeä teistä, kuin jos olisitte omia lapsiani, yhtä ylpeä Pohjolan tun-

turien miehestä kuin Savon hymyilevien kunnaiden, Hämeen ja Pohjanmaan lakeuksien, Karjalan metsien, Satakunnan viljavien vainioiden, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen humisevien koivulehtojen pojasta. Olen yhtä ylpeä köyhän majan pojan ja tehtaantyöläisen kuin rikkaan miehen tarjoamasta uhrista."

Maineikas sotamarsalkkamme, jonka nimi Suomen historiassa säilyy kautta aikojen ylevänä ja loistavana yläpuolella puolueitten ja itsekkäiden pyyteiden, on päiväkäskyssään viitoittanut tien tulevaisuuteen. Mies, joka kerran Suomen kansanarmeijan ja Saksan avulla loi itsenäisen Suomen ja nyt päättää työnsä liittämällä Suomen heimot yhteen, on tahtonut aseveljeyden siteillä yhdistää kansansa kerran koittavan rauhan onnellisina päivinä. Niitten valtiomiesten, jotka ohjaavat sodan päätyttyä Suomen kohtaloita, on vaalittava taistelujen kallista perintöä — vainajat vaativat, ettei heidän uhrinsa ole turha. Ja tämän uhrin on antanut niin rikas kuin köyhäkin.

Työhön ja toimeen veljet! Työhön kaikin voimin; sillä tämä elämä maksaa tämän vaivan, ja ihmiskunta, näemme, ei olekaan tuon pahempi vekkuli, ei, vaan onpa, luulen minä, maailma meille niinkuin maailmalle me, ja hän joka „alati vääryyttä kärsii", hän katsokoon, kuinka on laita hänen omassa povessaan.

ALEKSIS KIVI

Työpalvelujoukot, jotka seuraavat välittömästi taistelevaa armeijaa, toiminnassa

KLAUS PFEFFER

YLEISKATSAUS SAKSAN NUORISON URHEILUSAAVUTUKSIIN

Korkeimman luokan urheilijan tulee läpäistä kolme astetta, ennenkuin hän pääsee huipulle: Ensiksi työ, toiseksi työ ja kolmanneksi työ.

Kärsivällisyys on juoksijalle välttämätön avu.

Asettamiinsa päämääriin ei juoksija pääse, ellei hänellä ole tarmoa.

Jos et aseta itsellesi päämäärää, pysyt paikallasi tai taannut.

Paavo Nurmi

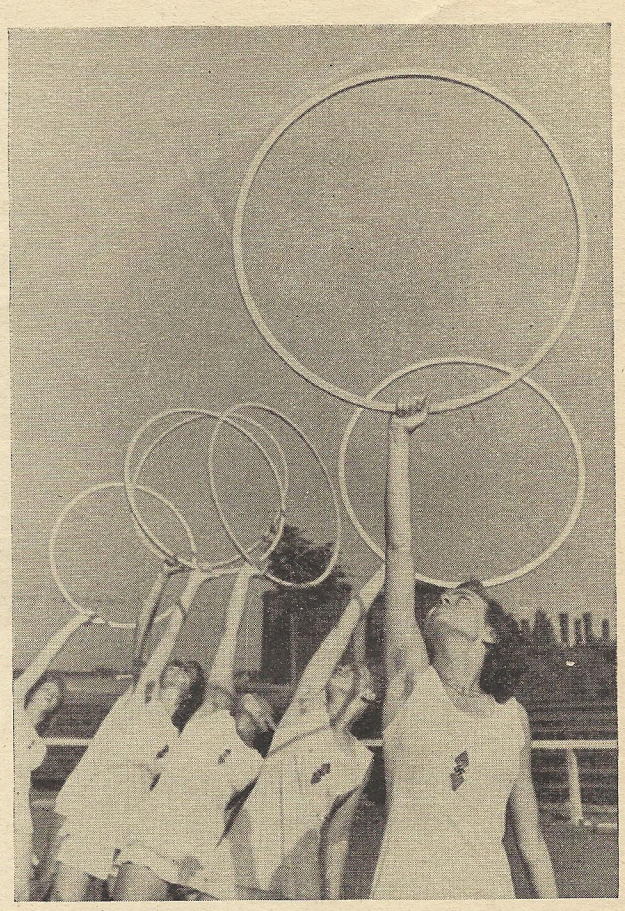

Tyttöjen voimistelua

Rullaluistelua

Huippusaavutuksia tärkeämpi on ruumiinkulttuurin yleinen korkea taso — on periaate, jota urheileva Hitler-nuoriso noudattaa. Kilpailut ja mestaruudet ovat kylläkin välttämättömiä, sillä ne tarjoavat tilaisuuden vertailujen tekemiseen ja antavat pettämättömän mittapuun omille suorituksille. Esikuva itsessään innostuttaa yhä uuteen ponnisteluun. Mutta jollekin kansakunnalle on kuitenkin sen piirissä elävien nuorten ihmisten perinpohjainen urheilullinen kunto paljon tärkeämpi kuin yksinäiset korkeat urheilusaavutukset.

Koko Saksan nuorison käsittävän urheilukasvatuksen merkkipylväitä ovat **valtakunnan yleisurheilukilpailut**. Kaikki Hitler-nuorison pojat ja tytöt, joita viime vuonna oli kaikkiaan 6 miljoonaa, osallistuvat näihin kilpailuihin. Valtakunnan eri urheilukentillä suoritetaankin ainutlaatuinen koe, joka antaa nuorison urheilullisesta kunnosta mitä loistavimman todisteen. Kilpailut suoritetaan urheilun kolmessa peruslajissa: juoksussa, heitossa ja hypyssä, joissa jokainen näyttää, mihin pystyy.

Nuorison huippusaavutukset urheilun alalla ovat kuvastimia sen keskimääräisestä taidosta. Kilpailujen kohokohtia ovat joka vuonna pidettävät Breslaun kesäkisat, Hallen ottelut ja Garmisch-Partenkirchenin talvikilpailut.

Kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailuissa ovat nuoret saavuttaneet huomattavia tuloksia. Mainitsemme niistä eräitä lukuja:

pituushyppy	7 m—7,32 m
korkeushyppy	1,80—1,96 m
kuulantyöntö	15,07 m
400 m juoksu	48,4 sek.
moukarinheitto	50 m
kolmihyppy	14,86 m

Nämä luvut ovat selviä todisteita varsin kauniista urheilusaavutuksista. Hiljattain pidetyissä Saksan ja Italian nuorten välisissä kilpailuissa juoksi Schlussmann 4×100 metrin viestissä osuutensa 10,5 sekunnissa.

Monet Hitler-nuorukaiset ja neitoset omistavat jo Saksan mestaruuksia. Esim. Liesl Weber on Euroopan mestari naisten selkäuinnissa, Anni Kappell saavutti maailmanennätyksen 200 metrin rintauinnissa ja on ympäri maailman tunnettu. Mutta kaikkein lupaavinta ja tärkeintä on kuitenkin, että aina tulee urheilijoiden riveihin nuoria vereksisiä voimia.

Erfurtissa vuonna 1940 pidetyt **pyöräilyn** mestaruuskilpailut osoittivat, millä tasolla Hitler-nuoriso on tämän urheilun alalla. 75 km pituisella matkalla näet saavuttivat melkein kaikki kilpailijat maalin suljetuin rivein. Sen vuoksi ajateltiinkin seuraavan

Hitler-nuorison riveissä on monta kuuluisaa kaunoluistelijatarta

Hitler-nuorison purjelennokkikilpailuista: Hitler nuorison kasvatusta tuleviksi HJ.-lentäjiksi

vuoden ajossa vaatia pojilta 100 km, mikä tapahtuikin ensi kertaa Breslaussa 1941. Menestys oli hämmästyttävä! Yleinen ruumiillinen kunto oli niin loistava, että kaikki osanottajat ajoivat leikkien 100 km matkan, minkä lisäksi jälleen suuri ryhmä nuorukaisia ajoi yhdessä maaliin.

Samanlaisia kokemuksia saavutettiin muissakin urheilulajeissa. Kaikin puolin esimerkillisiä ovat aina olleet Berlin-Grünaun **soutukilpailut**, jolloin tavallisesti noin 2000 soutajaa, kanoottiurheilijaa ja purjehtijaa mittailee keskenään voimiaan. Soudussa ovat nuorten kahdeksikkojen olympialaisella kilpasoutumatkalla Grünaussa saavuttamat ajat vain 0,2 sek. huonommat kuin parhaitten miesten saavuttamat ennätykset.

Jalkapalloilussa on virallisiin kilpailuihin osallistuneiden Hitler-nuorison miehistöjen lukumäärä noussut sotavuonna 1940 11000:sta 14000:een, joten siis kaikkiaan 155000 Hitler-nuorukaista pelaa jalkapalloa. Saksan maaottelumiehistön **nyrkkeilyjoukoissa** otteli kolme nuorukaista ja **verkkopalloilussa** on useaan otteeseen ulkomailla kilpaillut Saksan mestarin Heinrich Henkelin kanssa Hitler-nuorukainen Kurt Giess.

Yllättävän hyviä ovat Hitler-nuorison saavutukset olleet **pienoiskivääriammunnassa**. Niinpä esim. Saksan nuorten mestari sai 60 laukauksella 657 pistettä 720 mahdollisesta. Eräissä Hitler-nuorison mestaruuskilpailuissa, joihin osallistui sata nuoru-

kaista, saavutti 40 poikaa kullakin laukauksella keskimäärin 10 pistettä tai enemmän.

Kerrassaan uranuurtavia ovat Hitler-nuorison saavutukset olleet voimistelun alalla. Heidän vaikutuksestaan on vihdoinkin kansainvälisessä voimistelussa rengasliikkeitten alalla luovuttu voimia kysyvistä rauhallisista riipuntaliikkeistä ja sijalle on otettu harjoituksia, jotka vastaavat vapaanaliikkuvien renkaitten olemusta: heilahdusliikkeitä. Permantoliikkeet ovat vapauttaneet vanhentuneet vapaaharjoitukset. Niin ikään on kaikenlainen kokeileminen hevosella lopetettu. Hypyt ja heittoliikkeet ovat tulleet sen tilalle. Tämä kaikki on Hitler-nuorison ansiota. Heidän lukemattomat esiintymisensä aina ulkomaita myöten ovat kaikkialla voimistelupiireissä herättäneet jakamatonta ihastusta.

Suomen nuorison osalle tulevat lankeamaan samat ratkaisevat tehtävät kuin Hitler-nuorisonkin. Sodan raskaat järkytykset ja uhrit voidaan voittaa vain varttuvan nuorison avulla. — „Tämän sodan jälkeen täytyy meidän aloittaa aivan alusta", sanoi hiljattain urheilunjohtaja Martti Jukola, jolla yleisurheilun piirissä on kansainvälinen nimi. Nuorisolla on kautta aikojen ollut tarve pitää esikuvinaan kuuluisia miehiä ja noudattaa kaikessa heidän luomiaan ihanteita. Sellaiset suomalaiset urheilijat kuin Nurmi ja Thunberg ovat lahjoittaneet arvaamattoman paljon maailman urheilevalle nuorisolle. Laajalti yli Suomen rajojen nämä miehet ovat vielä tänäkin päivänä nuorten suuresti ihailemia sankareita.

Saksassa annetaan varsin suuri arvo sille seikalle, että Suomessa harrastetaan talviurheilun kaikkien lajien rinnalla erikoisesti juuri pienoiskivääriammuntaa ja kaikkia niitä urheilulajeja, joita voidaan pitää asepalveluksen esiasteina.

Lisäksi tervehditään Saksassa ilolla ja tyydytyksellä sitä, että Suomen nuoriso ankarasta kamppailusta huolimatta on säilyttänyt muuttumattomana vilkkaat urheilusuhteensa naapurimaihin. Toissavuotisissa, kahdeksan maata käsittävissä maaotteluissa valtasivat suomalaiset kei-

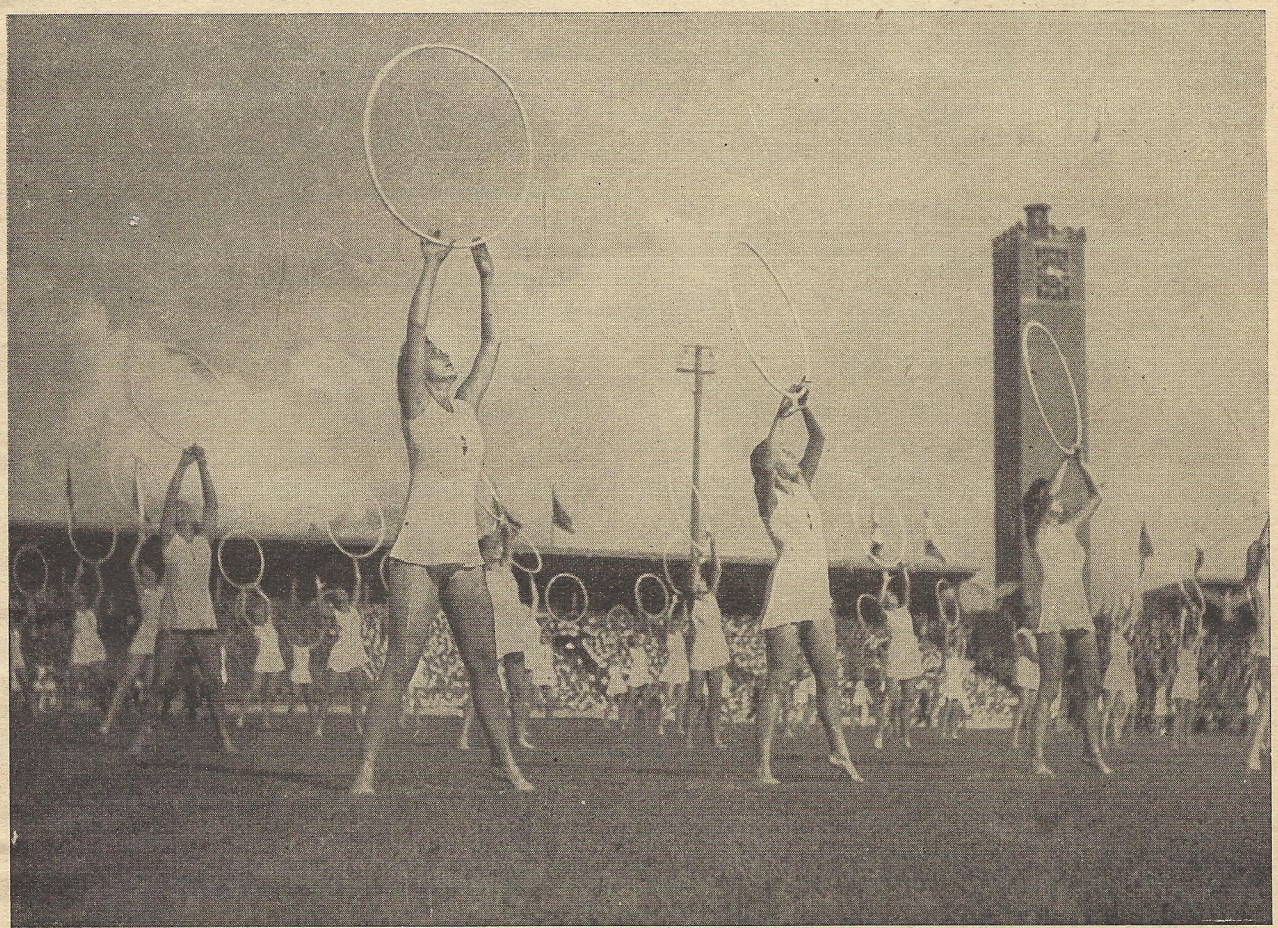

Saksan tyttöjen liiton — Bund Deutscher Mädel — toimintaa uskon ja kauneuden tunnuskuvin „Glaube und Schönheit": Voimisteluryhmä esiintymässä Breslaun kansainvälisissä urheilujuhlissa

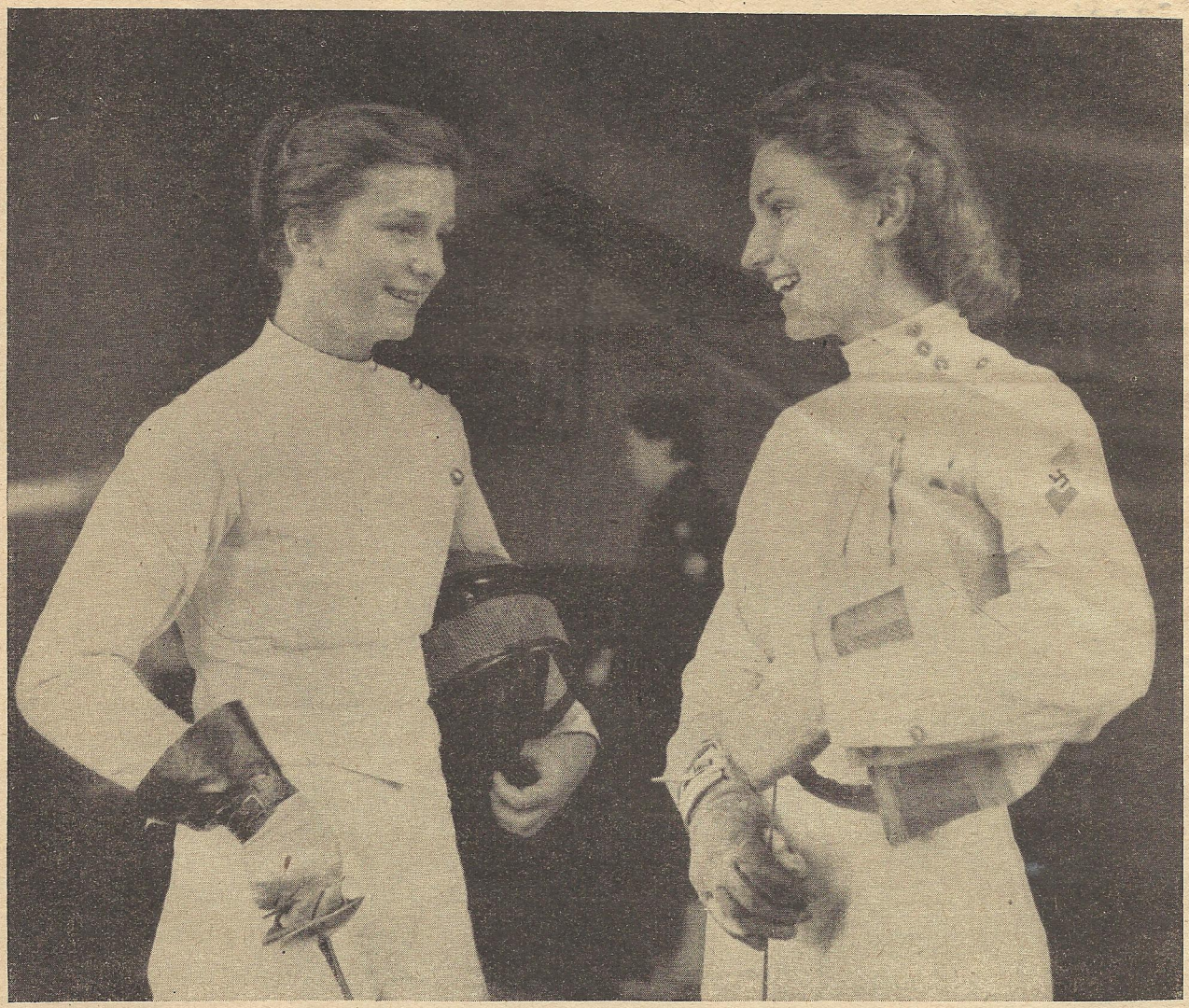

Kuva: Barbara Soltmann

Myöskin miekkailu kuuluu Hitler-nuorison urheiluohjelmaan

häänheitossa kaikki ensimmäiset paikat. Niin nuoria kuin he olivatkin, kykenivät he kuitenkin menestyksellisesti puolustamaan suomalaisten järkkymätöntä urheilumainetta, jonka olivat luoneet sellaiset suuret esikuvat kuin Matti Järvinen, Yrjö Nikkanen ja hiljan sankarikuoleman saavuttanut Matti Mikkola vakavalla, määrätietoisella työllä. Ja . . . kukapa sen tiennee, vaikka sieltä nuorten riveistä kerran tulisi se suuri mestari, joka ensimmäisenä suomalaisena singahduttaa keihään 80 metrin rajan toiselle puolen.

Nuoriso haluaa luoda sellaisen maailman, joka vastaa uuden ajan vaatimuksia ja jossa sellaiset hyveet kuin alttius, itsekuri ja vapaaehtoinen kuuliaisuus, rohkeus, ritarillisuus ja toverillisuus olisivat urheilukilpailujen rajojenkin ulkopuolella myös poliittisessa elämässä uutta Eurooppaa kannattavia ja rakentavia tukipylväitä. . .

Ole kuin kallio, jota vastaan aallot lakkaamatta murtuvat, mutta joka itse seisoo vaarumattomana ja hillitsee aaltojen ärjyt ympärillänsä

MARCUS AURELIUS

Druck der Weltsprachendruckerei August Pries GmbH. in Leipzig

Kuinka Suomen kansa, joka niiden lukemattomien sotien aikana, joissa se on taistellut henkensä puolesta, useimmiten on saanut nähdä vain sodan yöpuolen, on voinut kohota niin ihanteellisen valoisaan käsitykseen sankarikuolemasta, se on minulle arvoitus. Mutta syvimmällä kunnioituksella ja ihailulla kumarran minä kuitenkin tämän Euroopan vakavimmassa kansassa ilmenevän kukistumattoman, iloisen rohkeuden edessä.

FREDRIK CYGNAEUS